Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Г-Н P. MENGOZZI
представено на 19 септември 2013 година [1]

Съединени дела C-247/11 P и C-253/11 P

Areva SA (C-247/11 P)
Alstom SA
T&D Holding SA, по-рано Areva T&D Holding SA
Alstom Grid SAS, по-рано Areva T&D SA
Alstom Grid AG, по-рано Areva T&D AG (C-253/11 P)
срещу

Европейска комисия

„Жалба — Конкуренция — Картели — Пазар на проекти за комутационни устройства с газова изолация — Задължение за мотивиране — Нарушение на правото на защита — Отговорност за противоправното поведение — Солидарна отговорност за заплащането на глобата — „Фактическа“ солидарност — Принцип на пропорционалност и принцип на равно третиране — Право на ефективни правни средства за защита“

1. Настоящите съединени дела са образувани по две жалби, подадени съответно от Areva SA (наричано по-нататък „Areva“) (C-247/11 P) и от Alstom SA (наричано по-нататък „Alstom“) и неговите дъщерни дружества T&D Holding SA, по-рано Areva T&D Holding SA, Alstom Grid SAS, по-рано Areva T&D SA, и Alstom Grid AG, по-рано Areva T&D AG (всички тези дружества са наричани по-нататък общо и „жалбоподателите“) (C-253/11 P). Двете жалби са подадени срещу Решение на Общия съд на Европейския съюз от 3 март 2011 г. по дело Areva и др./Комисия (наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“) [2]. С това решение Общият съд, от една страна, отменя частично Решение C(2006) 6762 окончателен (наричано по-нататък „спорното решение“) [3], с което Европейската комисия, след като установява наличието на антиконкурентен картел в сектора на комутационните апарати с газова изолация (наричани по-нататък „КАГИ“) [4], санкционира участвалите в него предприятия, и от друга страна, изменя глобите, наложени от Комисията на дружествата, подали настоящите жалби.

1 — Език на оригиналния текст: френски.

2 — T-117/07 и T-121/07 (Сборник, стр. II-633).

3 — Решение на Комисията от 24 януари 2007 година относно производство по член 81 ЕО и член 53 от Споразумението за ЕИП (дело COMP/F/38.899 — Комутационни апарати с газова изолация).

4 — КАГИ се използват, за да се контролира потокът на енергия в електрическите мрежи. Те представляват тежко електрическо оборудване, което се използва като основен компонент в електрически подстанции „до ключ“. Вж. точки 2—5 от обжалваното съдебно решение.

2. Настоящото заключение представям едновременно със заключението си по съединени дела C-231/11 P, C-232/11 P и C-233/11 P, Комисия/Siemens Österreich и др.[5], които засягат същия картел и същото решение на Комисията. Доколкото някои от въпросите, които възникват по настоящите дела, съвпадат изцяло или поне отчасти с анализираните по посочените дела, всеки път, когато това е уместно, ще препращам към относимите точки от моето заключение по тези дела.

I – Факти

A – *Жалбоподателите*

3. Жалбоподателят по дело C-247/11 P Areva е дружеството майка на група от дружества с дейност в ядрения сектор.

4. Alstom, първият жалбоподател по дело C-253/11 P, е дружеството майка на индустриална група, осъществяваща дейност в различни сектори, включително в сектора на пренасянето и разпределянето на електроенергия (наричан по-нататък „секторът П & Р“).

5. На 8 януари 2004 г. цялата дейност на групата Alstom в сектора П & Р е прехвърлена на групата, чието дружество майка е Areva. В периода от 9 януари до 11 май 2004 г. (датата на преустановяване на нарушението, установена от Комисията в спорното решение) дейността на групата Areva в областта на КАГИ е ръководена от Areva T&D SA и от Areva T&D AG[6], които са изцяло притежавани дъщерни дружества на Areva T&D Holding SA, което от своя страна се притежава изцяло от Areva (наричани по-нататък общо „бившите дъщерни дружества на Areva“).

6. На 7 юни 2010 г., след окончателното приключване на устната фаза на производството пред Общия съд, Areva прехвърля всички свои дейности в сектора П & Р. По-специално Alstom поема дейностите по пренасяне. Вследствие на това придобиване Areva T&D Holding SA приема името T&D Holding SA — вторият жалбоподател по дело C-253/11 P, Areva T&D SA става Alstom Grid SAS — третият жалбоподател по дело C-253/11 P, а Areva T&D AG става Alstom Grid AG — четвъртият жалбоподател по дело C-253/11 P. Alstom и неговите сегашни дъщерни дружества T&D Holding SA, Alstom Grid SAS и Alstom Grid AG, жалбоподатели по дело C-253/11 P, ще бъдат наричани по-нататък общо и „дружествата от групата Alstom“.

5 — Трите жалби по тези дела са срещу Решение на Общия съд от 3 март 2011 г. по дело Siemens Österreich и др./Комисия (T-122/07—T-124/07, Сборник, стр. II-793).

6 — Areva T&D SA съответства на дружеството Alstom T&D SA, а за целите на настоящото производство Areva T&D AG съответства на дружеството Alstom T&D AG (вж. съображения 21 и 23 от спорното решение и точка 59 от обжалваното съдебно решение). Преди 8 януари 2004 г., когато групата Alstom прехвърля своите дейности в сектора П & Р, тези две дружества са участвали в нарушението, установено в спорното решение, като част от групата Alstom (вж. съображение 331 от обжалваното решение).

Б – *Спорното решение и обжалваното съдебно решение*

7. На 24 януари 2007 г. Комисията приема спорното решение, в което установява наличието на антиконкурентен картел в сектора на КАГИ, с който участващите в него предприятия са постигнали съгласие, наред с останалото, относно разпределянето на пазарите на световно равнище [7], определянето на цените и обмена на чувствителна информация. Комисията също така установява, че картелът е функционирал в периода от 15 април 1988 г. до 11 май 2004 г. В частност тя подвежда под отговорност за това жалбоподателите по настоящите дела [8] и съответно им налага глоби [9].

8. Жалбоподателите подават жалби срещу спорното решение пред Общия съд, който на 3 март 2011 г. произнася обжалваното съдебно решение. С обжалваното съдебно решение Общият съд частично отменя спорното решение [10], а след това, в пределите на правомощието си за пълен съдебен контрол, налага следните глоби за установените нарушения:

— Alstom: 10 327 500 EUR;

— Alstom: 48 195 000 EUR солидарно с Areva T & D SA, като за заплащането на 20 400 000 EUR от дължимата сума Areva T & D SA отговаря солидарно с Areva T&D AG, Areva и Areva T & D Holding SA [11].

9. Общият съд отхвърля жалбите в останалата им част.

II – Производство пред Съда и искания на страните

10. На 24 май 2011 г. Areva подава в секретариата на Съда жалбата по дело C-247/11 P. На 25 май 2011 г. дружествата от групата Alstom подават в секретариата на Съда жалбата по дело C-253/11 P. Както Areva, така и дружествата от групата Alstom искат от Съда да отмени обжалваното съдебно решение. В случай че Съдът приеме, че фазата на производството позволява постановяването на окончателно решение, те искат той да отмени съответно член 1, буква в) и член 2, буква в), както и член 1, букви б), г), д), е) и член 2, букви б) и в) от спорното решение, а при условията на евентуалност, значително да намали наложените им глоби, и освен това да осъди Комисията да заплати съдебните разноски. В случай че Съдът приеме, че фазата на производството не позволява постановяването на окончателно решение, жалбоподателите искат Съдът да върне делото на различен състав на Общия съд и да не се произнася по разноските. Комисията иска от Съда да отхвърли жалбата и да осъди жалбоподателите да заплатят съдебните разноски.

7 — По-конкретно, от точки 29—32 от обжалваното съдебно решение е видно, че наред с останалото, участвалите в картела предприятия са съгласували в съответствие с договорените правила разпределянето на проектите за КАГИ на световно равнище, с изключение на някои пазари, по-конкретно с цел да запазят квотите, които до голяма степен съответстват на традиционните им пазарни дялове.

8 — По-конкретно, от член 1, букви б), в), г) и е) от спорното решение следва, че Комисията е установила, че Alstom е участвало в нарушението от 15 април 1988 г. до 8 януари 2004 г., Areva и Areva T&D Holding SA (понастоящем T&D Holding SA) — от 9 януари до 11 май 2004 г., Areva T&D AG — от 22 декември 2003 г. до 11 май 2004 г., а Areva T&D SA — от 7 декември 1992 г. до 11 май 2004 г.

9 — По-конкретно, в член 2, буква б) от спорното решение на Alstom е наложена индивидуална глоба в размер на 11 475 000 EUR. Член 2, буква в) от същото решение предвижда, че на Alstom се налага глоба в размер 53 550 000 EUR, за чието заплащане то отговаря солидарно с Areva T&D SA, а за заплащането на 25 500 000 EUR от размера на глобата на Areva T&D SA отговарят солидарно и Areva, Areva T&D Holding SA и Areva T&D AG.

10 — С обжалваното съдебно решение Общият съд отменя член 2, букви б) и в) от спорното решение, като установява, че Комисията е нарушила принципа на пропорционалност и принципа на равно третиране или на недопускане на дискриминация във връзка с увеличаването на основния размер на наложените глоби поради отегчаващото обстоятелство, изведено от ролята на водач при извършване на нарушението. Вж. по-специално точка 317 от обжалваното съдебно решение.

11 — Вж. точка 323 от обжалваното съдебно решение и точка 3 от диспозитива.

11. С определение от 20 юли 2011 г. председателят на Съда съединява дела C-247/11 P и C-253/11 P за целите на писмената и устната фаза на производството и за целите на съдебното решение.

12. Страните представят пред Съда писмени становища, а в съдебното заседание от 2 май 2013 г. излагат и устно позициите си.

III – Анализ на жалбите

13. По дело C-247/11 P Areva сочи четири основания за исканията си, а по дело C-253/11 P дружествата от групата Alstom сочат пет основания за своите искания. Анализът следва да започне от първото основание, посочено от дружествата от групата Alstom.

A – *По първото основание, посочено от дружествата от групата Alstom, а именно нарушение на член 296 ДФЕС*

14. По първото основание за обжалване, което се подразделя на две части, дружествата от групата Alstom изтъкват, че констатацията на Общия съд, че спорното решение е надлежно мотивирано, е направена в нарушение на член 296 ДФЕС[12]. Първата част от това основание се отнася до мотивирането на спорното решение по въпроса за отговорността на Alstom за нарушението в периода от 7 декември 1992 г. до 8 януари 2004 г. като дружество майка на Alstom T&D SA и Alstom T&D AG[13]. Втората част се отнася до мотивирането на спорното решение по въпроса за налагането на солидарно платима глоба на Alstom и на Areva T&D SA.

1. По първата част от първото основание, посочено от дружествата от групата Alstom

а) Доводи на страните

15. По първата част от първото основание, която се отнася до точки 90—99 от обжалваното съдебно решение, дружествата от групата Alstom твърдят по същество, че Общият съд е трябвало да санкционира непълнотата на мотивите на спорното решение, доколкото в него Комисията не отговорила на доводите и доказателствата, представени от Alstom в точки 90—150 от отговора му на изложението на възраженията, с които то доказвало, че въпреки презумпцията за упражняване на решаващо влияние от страна на Alstom върху неговите дъщерни дружества (наричана по-нататък и „презумпцията за контрола“), всъщност по времето на нарушението тези дружества са определяли поведението си на пазара независимо от своето дружество майка. В спорното решение не било изложено нито едно съображение, от което да може да се разбере защо представените от Alstom доказателства били без доказателствена стойност, след като те всъщност били доказателства от основно значение за цялостната логика на спорното решение, чието отхвърляне изисквало най- подробно и старателно мотивиране.

12 — Следва да се отбележи, че макар по това основание дружествата от групата Alstom да твърдят в частност нарушение на член 296 ДФЕС, в случая е приложим член 253 ЕО, тъй като спорното решение е прието преди влизането в сила на Договора от Лисабон. Това обаче е без значение, тъй като по обсъждания тук въпрос за мотивирането на актовете на Съюза член 253 ЕО не предвижда различни правни изисквания от тези по член 296, втора алинея ДФЕС. Следователно това оплакване следва да се разбира като оплакване в частност от нарушение на член 253 ЕО. Вж. в този смисъл Решение от 11 юли 2013 г. по дело Ziegler/Комисия (C-439/11 P, точка 113). Същевременно, доколкото това няма никакво значение за случая, в настоящото заключение ще използвам новата номерация в Договора и съответно ще говоря за член 296 ДФЕС.

13 — Впоследствие Areva T&D SA (понастоящем Alstom Grid SAS) и съответно Areva T&D AG (понастоящем Alstom Grid AG). Вж. точка 6 и бележка под линия 6 от настоящото заключение.

16. Освен това дружествата от групата Alstom твърдят, че Общият съд е изопачил спорното решение, по-специално в точка 95 от обжалваното съдебно решение, тъй като съображения 345—347 от спорното решение изобщо не синтезирали точки 90—150 от отговора на изложението на възраженията. Нещо повече, Общият съд приел за достатъчно това, че Комисията отхвърлила представените от Alstom доказателства, като се основала на доказателства, представени от трето лице, а именно от Areva.

17. Комисията иска доводите на дружествата от групата Alstom да бъдат отхвърлени.

б) Анализ

18. Следва още в началото да се напомни, че предвиденото в член 296 ДФЕС задължение за мотивиране представлява съществено процесуално изискване, което трябва да се разграничава от въпроса за правилността на мотивите, тъй като той спада към законосъобразността по същество на спорния акт [14].

19. От тази гледна точка, от една страна, изискваните от член 296 ДФЕС мотиви трябва да са съобразени с естеството на съответния акт и трябва по ясен и недвусмислен начин да излагат съображенията на институцията, която издава акта, така че да дадат възможност на заинтересованите лица да се запознаят с основанията за взетата мярка, а на компетентната юрисдикция — да упражни своя контрол. Що се отнася конкретно до мотивирането на индивидуалните решения, задължението за мотивирането на този тип решения има за цел, освен да позволи съдебен контрол, да предостави на заинтересованото лице достатъчно информация, за да може то да прецени дали решението евентуално страда от порок, който е основание за оспорване на неговата действителност [15].

20. От друга страна, изискването за мотивиране следва да се преценява в зависимост от обстоятелствата по конкретния случай, по-специално в зависимост от съдържанието на акта, от естеството на изложените мотиви и от интереса, който адресатите на акта или други лица, засегнати пряко и лично от него, могат да имат от получаване на разяснения. Не се изисква мотивите да уточняват всички относими фактически и правни обстоятелства, доколкото въпросът дали мотивите на определен акт отговарят на изискванията на член 296 ДФЕС следва да се преценява с оглед не само на текста, но и на контекста, както и на съвкупността от правни норми, уреждащи съответната материя [16].

21. Така, макар по силата на член 296 ДФЕС Комисията да е длъжна да посочи фактическите и правните обстоятелства, които обосновават решението, и правните съображения, които са я накарали да вземе това решение, тази разпоредба не изисква Комисията да разгледа всички фактически и правни въпроси, които са били обсъждани в хода на административното производство [17].

22. В частност, когато, както е в случая, решение за прилагане на правилата на Съюза в областта на конкурентното право се отнася до множество адресати и засяга определянето на субекта, който да носи отговорност за нарушението, това решение трябва да съдържа достатъчно мотиви за всеки от адресатите, и по-специално за онези от тях, които въз основа на това решение трябва да понесат санкцията за нарушението. В този смисъл по отношение на

14 — Вж. по-специално Решение от 29 септември 2011 г. по дело Elf Aquitaine/Комисия (C-521/09 P, Сборник, стр. I-8947, точка 146 и цитираната съдебна практика) и Решение по дело Ziegler/Комисия, посочено по-горе (точка 114 и цитираната съдебна практика).

15 — Вж. по-специално Решение по дело Ziegler/Комисия, посочено по-горе (точка 115 и цитираната съдебна практика).

16 — Вж. по-специално Решение по дело Elf Aquitaine/Комисия, посочено по-горе (точка 150 и цитираната съдебна практика), както и Решение по дело Ziegler/Комисия, посочено по-горе (точка 116).

17 — Решение от 18 септември 2003 г. по дело Volkswagen/Комисия (C-338/00 P, Recueil, стр. I-9189, точка 127 и цитираната съдебна практика).

дружество майка, считано за отговорно за неправомерното поведение на свое дъщерно дружество, подобно решение по принцип трябва да съдържа подробно изложение на мотивите, което да може да обоснове подвеждането на това дружество под отговорност за нарушението [18].

23. Що се отнася по-специално до решение на Комисията, което по отношение на някои адресати се основава *изключително* на презумпцията за действително упражняване на решаващо влияние, Комисията при всички случаи е длъжна — защото иначе ще направи тази презумпция на практика необорима — да изложи по подходящ начин причините, поради които посочените правни и фактически обстоятелства не са били достатъчни, за да оборят посочената презумпция [19].

24. В случая следва първо да се отбележи, че както изрично следва от съображение 349 от спорното решение и от точка 91 от обжалваното съдебно решение, за да приеме, че Alstom носи отговорността, Комисията се основава на презумпцията за упражняване на решаващо влияние, без обаче да се отказва да разгледа и някои други относими фактори, които излага в съображения 350—356 от решението си. Следователно, за да подведе Alstom под отговорност, Комисията не се е основавала *изключително* на презумпцията за упражняване на решаващо влияние, а по-скоро е използвала съчетание между тази презумпция и други доказателства [20].

25. По-специално, в тези съображения от спорното решение Комисията наред с останалото посочва, че оперативната структура на групата, на която Alstom е дружеството майка, е организирана по такъв начин, че ръководителите, упражняващи решаващо влияние върху дейностите на дъщерните дружества в областта на КАГИ, се отчитат пред Alstom [21]. Тя също така посочва, че в много случаи ръководители на дружеството майка са съвместявали и ръководни функции в дъщерните дружества, както например най-висшият ръководител в сектора П & Р, който със сигурност е упражнявал решаващо влияние върху дейностите на групата в областта на КАГИ и който е бил член на изпълнителния комитет на Alstom [22]. По-нататък тя отбелязва, че преписката съдържа доказателства, сочещи, че лицата, определени в рамките на картела като представители на групата Alstom, са имали правомощия да поемат правни задължения от името на дружеството майка [23]. Освен това Комисията приема, че с оглед на голямата глоба, наложена на Alstom от френския Conseil de la concurrence (Съвет по конкуренцията) през 1988 г., е малко вероятно ръководителите на дружеството майка да не са били наясно, че има значителен риск то да понесе отговорност за нарушаване на правилата за конкуренция [24]. Комисията също така отбелязва, че дружеството майка е одобрявало проектите за оферти за подстанции с КАГИ, които надхвърлят определен праг или съдържат значителни рискове за групата [25].

18 — Вж. Решение по дело Elf Aquitaine/Комисия, посочено по-горе (точки 151 и 152) и Решение от 19 юли 2012 г. по дело Alliance One International и Standard Commercial Tobacco/Комисия и Комисия/Alliance One International и др. (C-628/10 P и C-14/11 P, точка 75).

19 — Вж. Решение по дело Elf Aquitaine/Комисия, посочено по-горе (точка 153) и Определение от 13 септември 2012 г. по дело Total и Elf Aquitaine/Комисия (C-495/11 P, точка 49). Курсивът мой. Задължението на Комисията да мотивира своите решения по този въпрос произтича по-конкретно от оборимия характер на посочената презумпция, за оборването на която се изисква от заинтересованите лица да представят доказателства относно икономическите, организационните и юридическите връзки между засегнатите дружества.

20 — Вж. Решение по дело Alliance One International и Standard Commercial Tobacco/Комисия и Комисия/Alliance One International и др., посочено по-горе (точка 49), и заключение на генералния адвокат Sharpston, представено на 30 май 2013 г. по дело Kendrion/Комисия (C-50/12 P, точка 43), висящо пред Съда.

21 — Съображение 353 от спорното решение.

22 — Съображение 355 от спорното решение.

23 — Съображение 355 от спорното решение.

24 — Съображение 351 от спорното решение.

25 — Съображение 350 от спорното решение.

26. С оглед на тези съображения, изложени в спорното решение, не виждам как би било възможно да се твърди, както правят дружествата от групата Alstom, че Общият съд е трябвало да санкционира Комисията за това, че не е представила подробни мотиви в съответствие с изискванията, произтичащи от посочената в точки 18—23 съдебна практика, що се отнася до подвеждането на Alstom под отговорност за въпросното нарушение.

27. Alstom обаче излага пред Комисията редица доводи, за да докаже, че не е упражнявало решаващо влияние върху дъщерните си дружества[26]. Наистина в това отношение, както изтъкват дружествата от групата Alstom и както впрочем признава Общият съд в точка 98 от обжалваното съдебно решение, от спорното решение не следва изрично, че Комисията е разгледала един по един всички тези доводи, които Alstom е посочило пред нея.

28. От решението ѝ обаче личи, че Комисията съвсем не е пренебрегнала тези доводи, а всъщност ги е преценила в тяхната съвкупност[27], като същевременно е изложила, както следва от точка 25 по-горе, подробно причините, които в съчетание с презумпцията за контрола са я довели до извода за действително упражняване от страна на Alstom на решаващо влияние върху неговите дъщерни дружества.

29. В това отношение вече отбелязах в точки 19—21 по-горе, че съгласно съдебната практика, за да изпълни своето задължение за мотивиране, Комисията не е длъжна да посочва конкретно всички доводи, посочени от страните в административното производство, стига мотивите ѝ надлежно да осигуряват възможност на заинтересованите лица да се запознаят с основанията за взетата мярка, а конкретно по отношение на дружеството майка, подведено под отговорност за неправомерното поведение на негово дъщерно дружество, да е налице подробно изложение на мотивите, което да може да обоснове подвеждането му под отговорност за нарушението.

30. Без съмнение като цяло е желателно Комисията да посочва структурирано и подробно доводите и фактическите и правните обстоятелства, изтъкнати от страните в административното производство, включително тези, които са изложени с цел да се докаже липсата на решаващо влияние на дружеството майка върху дъщерното дружество. Същевременно в случаи като разглеждания по настоящото дело, в които Комисията подвежда дружеството майка под отговорност за нарушението не като се основава *изключително* на

26 — В точки 90—150 от своя отговор на изложението на възраженията Alstom сочи по-специално следните доводи: i) децентрализираната структура на групата и самостоятелността на дейността ѝ в сектора П & Р; ii) вътрешното функциониране и вземането на решения в сектора П & Р; iii) ограничения предмет на дейност на дружество Alstom; iv) липсата на търговско влияние от страна на Alstom върху офертите на правните субекти в сектора П & Р; v) липсата на всякакво обсъждане на търговската политика в сектора П & Р в рамките на изпълнителния комитет на Alstom, както и, накрая, (vi) обстоятелството, че нарушенията са продължили след прехвърлянето на дейностите в областта на П & Р на Areva.

27 — В този смисъл, макар че предвид посочената по-горе съдебна практика тук не е необходимо да се прави подробен сравнителен анализ на доводите в отговора на изложението на възраженията (вж. предходната бележка под линия) спрямо спорното решение, ще отбележа, че доводът за организационната структура на групата и за самостоятелността на дейността ѝ в сектора П & Р е споменат в съображение 347 от спорното решение и е отхвърлен в съображения 353 и 355 от това решение. Въпросът за вътрешното функциониране и вземането на решения в сектора П & Р е споменат както в съображение 346 (одобряване на проекти за оферти), така и в съображение 347 (поддържане на някои решения от дружеството майка). Колкото до довода, че предвид ограничения предмет на дейност на дружество Alstom, а именно само притежаване и управление на дялови участия, то не е можело да извършва дейност в сектора на КАГИ, в конкретния случай този довод не е относим и следователно Комисията е можела мълчаливо да го отхвърли, след като, от една страна, фактът, че дружеството майка няма дейност на засегнатия от нарушението пазар, не е определящ по отношение на упражняването на решаващо влияние (вж. в този смисъл Решение на Общия съд от 30 септември 2009 г. по дело Arkema/Комисия, T-168/05), а от друга страна, отговорност за извършеното от дъщерното дружество нарушение може да се търси от лицето, което упражнява решаващо влияние върху него, дори ако това лице не извършва собствена икономическа дейност (Решение от 11 юли 2013 г. по дело Комисия/Stichting Administratiekantoor Portielje, C-440/11 P, точки 43 и 44). Също така, що се отнася до доводите, че не е оказвано влияние върху търговската политика на дъщерните дружества (и дори не е обсъждана), следва да се отбележи, от една страна, че въпросът дали по отношение на пазарното си поведение дадено дъщерно дружество се намира под решаващото влияние на неговото дружество майка не зависи само от това кой определя търговската му политика в по-тесен смисъл (вж. във връзка с това точка 109 и цитираната съдебна практика от заключението на генералния адвокат Kokott, представено на 18 април 2013 г. по дело Schindler Holding и др./Комисия, Решение от 18 юли 2013 г., C-501/11 P), и от друга страна, че Комисията в случая е приела, че в своята съвкупност доказателствата за икономическите, организационните и юридическите връзки между дружеството майка и дъщерните дружества са достатъчни, за да докажат влиянието на това дружество върху тяхното поведение на пазара.

презумпцията за контрола, а като изрично съобразява и други относими фактори, според мен е допустимо тя да разглежда и оценява доводите и представените доказателства общо — както е направила в настоящия случай — при условие че мотивите на акта ѝ надлежно дават възможност на заинтересованото лице, а именно на дружеството майка, да се запознае с причините за приетото в крайна сметка решение, в случая — за решението да бъде подведено под отговорност за нарушението.

31. Извън това бих искал да отбележа, че дружествата от групата Alstom не изясняват в каква степен непълните според тях мотиви на спорното решение са ги възпрепятствали да защитят пълноценно своите права пред Общия съд или са възпрепятствали последния да упражни своя контрол. Обратно, подробният преглед на доводите на Alstom, предназначени да оборят презумпцията за решаващото влияние, извършен от Общия съд в точки 93—97 от обжалваното съдебно решение, по-скоро показва, че Alstom е получило възможност да защити пълноценно правата си пред Общия съд и че последният е могъл да упражни контрол върху спорното решение [28].

32. В светлината на предходното смятам, че Общият съд правилно е съобразил установения в съдебната практика обхват на задължението на Комисията за мотивиране и не е допуснал грешка при прилагането на правото, когато е приел, че спорното решение е надлежно мотивирано по въпроса за отговорността на Alstom за нарушението за периода от 7 декември 1992 г. до 8 януари 2004 г. Този извод не може да бъде поставен под съмнение от другите доводи, изтъкнати от дружествата от групата Alstom.

33. Що се отнася до Решение по дело Elf Aquitaine/Комисия, посочено по-горе, на което се позовават дружествата от групата Alstom и с което Съдът отменя решение на Общия съд поради неправилно прилагане на правилата относно задължението на Комисията за мотивиране, достатъчно е да се отбележи, че за разлика от положението по делото, по което е постановено това решение, в случая дружествата от групата Alstom не са адресати на първото решение, с което Комисията променя обичайния си подход и подвежда дружеството майка под отговорност единствено въз основа на презумпцията за решаващото му влияние върху дъщерното дружество. Следователно тук те не могат да черпят доводи от подхода, възприет в посоченото съдебно решение.

34. Що се отнася до оплакването, че Общият съд е изопачил спорното решение, доколкото в точка 95 от обжалваното съдебно решение приел, че съображения 345—347 от спорното решение синтезират доводите на Alstom в точки 90—150 от неговия отговор на изложението на възраженията, по мое мнение това оплакване е безпредметно и при всички случаи неоснователно. То е безпредметно, тъй като дори и Общият съд да е допуснал грешка в това отношение, това изобщо не би се отразило на правилността на произтичащата от предходните точки констатация, че Комисията се е мотивирала надлежно по въпроса за отговорността на Alstom за нарушението. То е неоснователно, тъй като, както вече отбелязах, в действителност Комисията е разгледала по същество доводите, изложени от Alstom пред нея [29].

35. Що се отнася до довода, че Комисията се основала на доказателства, представени от трето лице, правото на Съюза не съдържа норма, която да забранява на Комисията да използва такива доказателства, доколкото са относими, стига, разбира се, да спазва правото на защита. Според мен е очевидно, че доколкото е купило от Alstom участвалите в картела дъщерни дружества, Areva е можело да разполага с относими сведения за дейността на тези дъщерни дружества в периода преди продажбата. Освен това дружествата от групата Alstom не уточняват кои доказателства оспорват, нито твърдят изопачаване на тези доказателства.

28 — Определение от 7 февруари 2012 г. по дело Total и Elf Aquitaine/Комисия (C-421/11 P, точка 57) и Определение от 13 септември 2012 г. по дело Total и Elf Aquitaine/Комисия, посочено по-горе (точка 50).

29 — Вж. бележки под линия 26 и 27 по-горе.

36. Предвид изложеното по-горе според мен твърденията по първата част от първото основание трябва да бъдат отхвърлени.

2. По втората част от първото основание, посочено от дружествата от групата Alstom

37. По втората част от първото основание, която се отнася до точка 200 от обжалваното съдебно решение, дружествата от групата Alstom твърдят, че Общият съд неправилно е приел, че Комисията е имала право да не мотивира решението си да наложи солидарно платима глоба на две дружества, които не образуват един стопански субект към момента на приемане на решението. По-специално те твърдят, че в посочената точка 200 Общият съд е трябвало да санкционира Комисията за това, че не е мотивирала изрично налагането на глоба на Alstom и на Areva T&D SA (понастоящем Alstom Grid SAS) при условията на солидарност, въпреки че те вече не са били едно предприятие към момента на приемане на спорното решение.

38. В това отношение смятам, че в случая Общият съд не допуска грешка при прилагането на правото, когато не санкционира Комисията за това, че не е мотивирала специално решението да наложи солидарно платима глоба на Alstom и на Areva T&D SA за периода, през който те са представлявали едно предприятие.

39. Вече отбелязах в точки 20 и 21 по-горе, че съгласно съдебната практика член 296 ДФЕС не изисква Комисията да спомене всички фактически и правни въпроси, които са били обсъждани в хода на административното производство [30]. От друга страна, съгласно съдебната практика решенията на Комисията, които следват постоянна практика по вземане на решения, може наистина да бъдат мотивирани накратко, но когато решението ѝ отива значително по-далеч от предходните, Комисията трябва да изложи изрично своите съображения [31].

40. Обратно на твърденията на дружествата от групата Alstom обаче, налагането на солидарно платима глоба на дъщерното дружество, което е участвало в нарушението, и на бившето дружество майка за периода на нарушението, през който двете дружества са съставлявали едно предприятие по смисъла на конкурентното право, не е отклонение от предходната практика на Комисията и не е поставено под въпрос в съдебната практика [32].

41. Тази практика на Комисията се основава на съображението, че доколкото през определен период дружествата са съставлявали едно предприятие по смисъла на конкурентното право и това предприятие е извършило нарушение на правилата за конкуренцията, Комисията може да им наложи глоба при условията на солидарност за извършеното през този период нарушение [33]. Без да засягам съображенията, които ще изложа в точка 155 и сл. в рамките на анализа на

30 — Вж. Решение по дело Volkswagen/Комисия, посочено по-горе (точка 127 и цитираната съдебна практика).

31 — Вж. Решение по дело Elf Aquitaine/Комисия, посочено по-горе (точка 155).

32 — В множество дела Общият съд потвърждава глобите, наложени при условията на солидарност на дружество майка и на негово бивше дъщерно дружество, въпреки че те вече не образуват единен стопански субект към момента на приемане на решението на Комисията. Вж. по-специално Решение на Общия съд от 15 юни 2005 г. по дело Tokai Carbon и др./Комисия (T-71/03, T-74/03, T-87/03 и T-91/03, точки 58—82, 387 и 391—393 и точка 3 от диспозитива, що се отнася до солидарната отговорност на дъщерното дружество Intech EDM BV и бившето му дружество майка Intech EDM AG), Решение на Общия съд от 13 септември 2010 г. по дело Trioplast Industrier/Комисия (T-40/06, Сборник, стр. II-4893, точки 2, 74 и 173 и диспозитива, що се отнася до солидарната отговорност на дъщерното дружество Trioplast Witenheim и последователните му дружества майки FLS и Trioplast Industrier, наричано по-нататък „Решение по дело Trioplast“), Решение на Общия съд от 24 март 2011 г. по дело IBP и International Building Products France/Комисия (T-384/06, Сборник, стр. II-1177, точка 13 и диспозитива, що се отнася до солидарната отговорност на IBP France и бившите му дружества майки Delta и AFC), Решение на Общия съд от 24 март 2011 г. по дело IMI и др./Комисия (T-378/06, точки 4 и 14 и диспозитива, що се отнася до солидарната отговорност на дъщерните дружества Aquatis и Simplex и тяхното бивше дружество майка IMI) и Решение на Общия съд от 24 март 2011 г. по дело Tomkins/Комисия (T-382/06, Сборник, стр. II-1157, точки 3 и 55—59 и точка 2 от диспозитива, що се отнася до солидарната отговорност на Pegler и бившето му дружество майка Tomkins).

33 — За изложение на съображенията за ефективно изпълнение на глобата, които в такива случаи обосновават налагането на глоба при условията на солидарност, вж. моето заключение по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе (точки 52, 82 и 84 in fine).

четвъртото основание, посочено от дружествата от групата Alstom, тук бих искал да отбележа, че ако към момента на приемане на решението на Комисията посочените дружества вече не съставляват единен стопански субект, това не е обстоятелство, което само̀ по себе си [34] да е пречка да им бъде наложена солидарно платима глоба, доколкото са субекти, които могат да бъдат разглеждани като съвместно отговорни за действията на предприятието, от което са били част [35].

42. При тези условия, тъй като, както следва от анализа на първата част от първото основание, е мотивирала надлежно решението си да подведе дружеството майка под отговорност за нарушението, в случая Комисията според мен не може да бъде санкционирана за това, че не е мотивирала изрично налагането на солидарно платима глоба на дружеството майка и неговото дъщерно дружество, участвало пряко в картела, независимо че заинтересованите дружества вече не са съставлявали единен стопански субект към момента на приемане на спорното решение [36].

43. Ето защо според мен трябва да бъдат отхвърлени и твърденията по втората част от първото основание, посочено от дружествата от групата Alstom, а следователно и всички твърдения по първото основание.

Б – *По второто основание, посочено от дружествата от групата Alstom, а именно нарушение от Общия съд на неговото задължение за мотивиране и на член 263 ДФЕС, и по първото основание, посочено от Areva, а именно нарушение от Общия съд на неговото задължение за мотивиране и нарушение на правото на защита*

44. По второто основание, което се подразделя на четири части, дружествата от групата Alstom твърдят, че Общият съд не е изпълнил задължението си по членове 36 и 53 от Статута на Съда на Европейския съюз и по член 263 ДФЕС да мотивира своите решения. По-конкретно, по първите три части от второто основание дружествата от групата Alstom изтъкват, че Общият съд е нарушил задължението си за мотивиране и член 263 ДФЕС с това, че неколкократно е заменил съображенията на Комисията със свои, като a posteriori е добавил към спорното решение мотиви, които не се съдържат там. Първата и втората част се отнасят до мотивите на обжалваното съдебно решение във връзка с подвеждането под отговорност съответно на Alstom и на T&D Holding SA (по-рано Areva T&D Holding SA) в качеството им на дружества майки. Третата част се отнася до съображенията на Общия съд в точки 214—216 от обжалваното съдебно решение относно плащането на еднакви части от солидарно платимата глоба. Тази част на основанието е тясно свързана с въпросите, обсъждани в рамките на четвъртото основание, посочено от дружествата от групата Alstom, и затова ще бъде анализирана заедно с него в точка 155 и сл. По четвъртата част от второто основание дружествата от групата Alstom оспорват мотивите на обжалваното съдебно решение, поради които Общият съд приема, че може да се наложи солидарно платима глоба на дружества, които не образуват стопанска единица към момента на приемане на спорното решение.

34 — Наистина, както ще бъде анализирано по-подробно в точки 160—162 по-нататък и както посочих в точка 83 и сл. от моето заключение по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе, това обстоятелство оказва влияние върху правомощието на Комисията да наложи глоба при условията на солидарност, доколкото в такива случаи тя ще бъде задължена по съображения за правна сигурност да уточни припадащата се част, която солидарните длъжници трябва да понесат във вътрешните си отношения.

35 — Вж. моето заключение по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе (точка 80).

36 — В писмената си реплика дружествата от групата Alstom изглежда искат да разширят своите доводи в смисъл, че Общият съд е пропуснал да санкционира Комисията за това, че не е мотивирала решението си да наложи глоба при условията на солидарност на правни субекти, които *никога* не са образували заедно общ стопански субект, а именно Alstom и Areva. В това отношение, без да е необходимо да обсъждам въпроса за допустимостта на това оплакване, което не е посочено нито пред първата инстанция, нито в жалбата до Съда, бих искал да отбележа, че в спорното решение Комисията не е наложила глоба на Areva и Alstom при условията на солидарност, така че не е възможно да бъде упреквана, че не се е мотивирала в това отношение. Въпросът за създаването на „фактическа солидарност“ между Areva и Alstom във всички случаи е предмет на четвъртото основание на дружествата от групата Alstom и е анализиран по-нататък, в точка 101и сл.

45. Първото посочено от Areva основание е, че Общият съд не е изпълнил задължението си за мотивиране и е нарушил правото му на защита, когато е разглеждал въпроса дали то действително е упражнявало решаващо влияние върху бившите си дъщерни дружества през периода от 9 януари до 11 май 2004 г.

46. Доколкото по тези основания жалбоподателите твърдят неизпълнение от Общия съд на задължението му за мотивиране, смятам за необходимо предварително да припомня очертания в съдебната практика обхват на това задължение, и в частност да спомена ограниченията, с които Общият съд трябва да се съобразява при упражняването на контрол за законосъобразност във връзка със съдържанието на мотивите на обжалвания акт.

1. По обхвата на задължението за мотивиране на Общия съд и забраната за замяна на мотивите на обжалвания акт

47. Задължението на Общия съд да мотивира своите решения следва от разпоредбата на член 36 във връзка с член 53, първа алинея от Статута на Съда.

48. Съгласно постоянната съдебна практика от мотивите на съдебното решение трябва да личат по ясен и недвусмислен начин съображенията на Общия съд, така че да се даде възможност на заинтересованите лица да се запознаят с основанията за взетото решение, а на Съда — да упражни съдебен контрол [37].

49. Задължението за мотивиране обаче не предполага Общият съд да направи изложение, което да следва изчерпателно и едно по едно всички логически разсъждения на страните по спора. Мотивирането следователно може да бъде имплицитно, при условие че позволява на заинтересованите лица да научат причините, поради които Общият съд не е приел доводите им, а на Съда — да упражни контрол въз основа на достатъчно данни [38].

50. Освен това, когато се произнасят по жалби за отмяна, Съдът и Общият съд не могат по никакъв повод да заменят съображенията на автора на обжалвания акт със свои [39]. В този смисъл съдилищата на Съюза не могат да допълват актовете на Съюза, издадени по неправилни или дори незаконосъобразни съображения, със съвсем различни мотиви и по този начин да ги санират. Всъщност извън пределите на правомощието си за пълен съдебен контрол (член 261 ДФЕС) съдилищата на Съюза не могат да изменят оспорения акт, а трябва да го обявят за недействителен, ако и доколкото жалбата за отмяна е основателна (член 264, първа алинея ДФЕС) [40].

37 — Вж. по-специално Решение по дело Ziegler/Комисия, посочено по-горе (точка 81 и цитираната съдебна практика).

38 — Пак там (точка 82 и цитираната съдебна практика).

39 — Решение от 27 януари 2000 г. по дело DIR International Film и др./Комисия (C-164/98 P, Recueil, стр. I-447, точки 38 и 49), Решение от 1 юни 2006 г. по дело P&O European Ferries (Vizcaya) и Diputación Foral de Vizcaya/Комисия (C-442/03 P и C-471/03 P, Recueil, стр. I-4845, точки 60 и 67) и Решение от 22 декември 2008 г. по дело British Aggregates/Комисия (C-487/06 P, Сборник, стр. I-10515, точка 141). Това е израз на касационния характер на жалбата за отмяна, който се основава на принципа на институционалното равновесие, присъщ за структурата и начина на работа на Европейския съюз. Запазването на това институционално равновесие изисква всяка институция да упражнява правомощията си при съблюдаване на правомощията на останалите. В това отношение вж. заключението на генералния адвокат Kokott, представено на 6 септември 2012 г. по дело Frucona Košice/Комисия (Решение от 24 януари 2013 г., C-73/11 P, точка 92).

40 — Вж. заключението на генералния адвокат Kokott по дело Frucona Košice/Комисия, посочено по-горе (точка 93 и цитираната съдебна практика).

51. Въпреки това, от една страна, няма никаква пречка съдът на Съюза да провери задълбочено основателността на посочените от жалбоподателя твърдения и доводи и подробно да ги обсъди [41]. От друга страна, видно от съдебната практика, при произнасянето по жалби за отмяна Общият съд наистина може, ако се налага, да тълкува мотивите на обжалвания акт по различен начин от автора на акта, и дори при определени обстоятелства да отхвърли съображения, които изрично са изложени в този акт, но подобен подход е недопустим, ако няма обективни причини, които да го обосновават [42].

52. Смятам, че именно в светлината на тези принципи, закрепени в съдебната практика, следва да се прецени дали Общият съд неправомерно е заменил мотивите на спорното решение със свои. За тази цел следва да се провери дали в обжалваното съдебно решение Общият съд просто е разгледал, пък макар и подробно, твърденията и доводите на жалбоподателите, за да провери тяхната основателност, или напротив, допълнил е спорното решение със съвсем различни мотиви, за да го санира.

53. В това отношение следва да се добави още, че макар и да е вярно, както твърдят дружествата от групата Alstom, че в европейското право процесът, в който се упражнява контрол за законосъобразност на актовете на институциите, се води „против акт“, така че, както вече беше посочено, не е възможно актът да се допълва с нови, различни мотиви, за да бъде „спасен“, това не променя факта, че за да упражнява пълноценно контрол за законосъобразност, съдът на Съюза трябва да може да отговори напълно на доводите, изложени пред него от жалбоподателите. За тази цел може да се наложи съдът да анализира представени в административното производство доводи или доказателства дори по-подробно, отколкото са анализирани в обжалвания акт [43]. Всъщност, при условие че мотивите на акта сами по себе си са достатъчни и не са неправилни, няма пречка в отговор на доводите, които страните по спора посочват пред него, Общия съд да включи в мотивите си анализи или съображения по доводите или доказателствата, представени пред Комисията, които да са по-задълбочени от съдържащите се в обжалвания акт.

2. По първата част от второто основание, посочено от дружествата от групата Alstom

54. По първата част от второто основание, която се отнася до точки 101—110 от обжалваното съдебно решение, дружествата от групата Alstom твърдят, че Общият съд е заменил съображенията на Комисията със свои и е добавил съществени мотиви, с които спорното решение се обосновава a posteriori в частта, в която са разгледани доказателствата, посочени с цел да се обори презумпцията, че Alstom е упражнявало решаващо влияние върху дъщерните си дружества в периода от 7 декември 1992 г. до 8 януари 2004 г. По-конкретно, точки 102—110 от обжалваното съдебно решение съдържали анализ на някои от доводите, развити от Alstom в точки 90—150 от неговия отговор на изложението на възраженията. Общият съд взел становище по тези доводи и направил съответни изводи, въпреки че в спорното решение нямало подобни изводи и следователно те били добавени към текста на това решение.

41 — Вж. в същия смисъл Решение от 2 април 2009 г. по дело Bouygues и Bouygues Télécom/Комисия (C-431/07 P, Сборник, стр. I-2665, точка 68) и Решение по дело Alliance One International и Standard Commercial Tobacco/Комисия и Комисия/Alliance One International и др., посочено по-горе (точки 121 и 122), както и Определения по дела Total и Elf Aquitaine/Комисия, посочени по-горе (съответно от 7 февруари 2012 г., точка 65 и от 13 септември 2012 г., точки 59 и 60).

42 — Решение по дело DIR International Film и др./Комисия, посочено по-горе (точка 42) и Решение по дело British Aggregates/Комисия, посочено по-горе (точка 142), както и моето заключение по последното дело, представено на 17 юли 2008 г. (точка 107).

43 — В това отношение вж. моето заключение, представено на 17 февруари 2011 г. по дело Elf Aquitaine/Комисия, посочено по-горе (точка 54). Вж. в същия смисъл заключението на генералния адвокат Kokott по дело Frucona Košice/Комисия, посочено по-горе (точка 94).

55. Първо, вече отбелязах в анализа си по първата част от първото основание[44], посочено от дружествата от групата Alstom, че Общият съд не е допуснал грешка, когато е приел, че Комисията е мотивирала надлежно спорното решение по въпроса за подвеждането на Alstom под отговорност за нарушението, извършено в периода от 7 декември 1992 г. до 8 януари 2004 г.

56. В този контекст обжалваното съдебно решение не допълва спорното решение със съображения, които да са съвсем различни от тези, въз основа на които Комисията подвежда Alstom под отговорност. Всъщност мотивите на обжалваното съдебно решение следват линията на мотивите към спорното решение. Наистина в отговор на доводите, изложени от Alstom пред него, в точки 102—109 от обжалваното съдебно решение Общият съд анализира много прецизно редица документи, предоставени от Alstom в административното производство. Толкова подробен анализ не се открива в спорното решение. Това обаче не означава, че Общият съд незаконосъобразно е заменил мотивите му.

57. Всъщност в съответствие с посоченото в предходната точка 53 смятам, че доколкото мотивите към спорното решение по въпроса за отговорността на Alstom за нарушението, извършвано през разглеждания период, сами по себе си са достатъчни и не са неправилни, няма пречка, за да отговори на доводите, които Alstom посочва пред него, Общият съд да извърши подробен анализ на доводите и доказателствата, представени пред Комисията, който да е по-задълбочен от съдържащия се в спорното решение. Напротив, подобен подход според мен е доказателство, че Общият съд е положил дължимата грижа при анализирането на доводите, посочени от Alstom пред него.

58. От тези съображения следва, че твърденията на дружествата от групата Alstom по първата част от второто основание трябва да бъдат отхвърлени.

3. По първото основание, посочено от Areva, и по втората част от второто основание, посочено от дружествата от групата Alstom

а) Доводи на страните

59. По първото основание, което се отнася до точки 144—152 от обжалваното съдебно решение, Areva изтъква нарушение на задължението за мотивиране и на правото на защита от страна на Общия съд. Areva твърди, че в точка 150 от обжалваното съдебно решение Общият съд заменил съображенията на Комисията със свои, като добавил a posteriori към спорното решение две нови съображения, за да отхвърли твърденията, че в периода от 9 януари 2004 г. до 11 май 2004 г. Areva и Areva T&D Holding SA не са разполагали с достатъчно опит в сектора П & Р, за да могат да упражняват решаващо влияние върху поведението на дъщерните си дружества. Areva оспорва, от една страна, констатацията, че е могло да придобие познания в сектора П & Р между сключването на договора за прехвърляне на дъщерните дружества на Alstom в този сектор през септември 2003 г. и действителното им прехвърляне на 8 януари 2004 г., и от друга страна, констатацията, че не е изключено наемането на нов ръководител за тези дъщерни дружества, който до този момент не е работил за групата, да е позволило на Areva да придобие опит в сектора П & Р.

60. Първо, до този момент тези две съображения не били посочени от Комисията и в този смисъл с тях Общият съд добавил нови или заменил някои от мотивите, на които се основава спорното решение. Второ, съображенията на Общия съд не позволявали да се разберат причините, поради които той отхвърля доводите на Areva, и в този смисъл обжалваното

44 — Вж. точка 24 и сл. от настоящото заключение.

съдебно решение било необосновано. Трето, Общият съд нарушил и правото на защита на Areva. От една страна, като се основал на съображения, които всъщност представлявали допускания, той направил презумпцията за контрола необорима и изправил Areva пред probatio diabolica, що се отнася до доказването на липсата на ефективно упражняване на решаващо влияние от негова страна върху бившите му дъщерни дружества, като изискал от дружеството да доказва отрицателни факти, а именно липсата на намеса в тяхното поведение. От друга страна, Общият съд не дал на Areva възможност да вземе отношение по новите, споменати по-горе съображения, добавени към спорното решение.

61. В своята реплика Areva изтъква, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като не е санкционирал Комисията за това, че не е изпълнила задължението си за мотивиране в рамките на анализа на действителното упражняване от Areva на решаващо влияние върху бившите му дъщерни дружества. То твърди по-специално, че някои от посочените от него доводи Комисията подминала с мълчание, а по други не заела достатъчно подробно обоснована позиция.

62. По втората част от второто посочено от тях основание дружествата от групата Alstom, и по-специално T&D Holding SA по същество излагат същото оплакване като оплакването на Areva за нарушение от Общия съд на задължението му за мотивиране. Така Общият съд не се ограничил с това да обсъди съображенията, включени в спорното решение по въпроса дали T&D Holding SA е придобило познания за сектора П & Р, а добавил две нови съображения, а именно посочените от Areva и указани в точка 59 по-горе. Тези две съображения не били обсъждани в административното производство, така че Общият съд изменил и допълнил мотивите на спорното решение, което съставлявало незаконосъобразна замяна на мотиви.

63. Комисията оспорва тези доводи. Тя изтъква по-специално, че оплакването на Areva за необоснованост е недопустимо, тъй като всъщност Areva оспорвало не мотивите на съдебното решение, а преценката на доказателствата от страна на Общия съд, което е недопустимо в производството по обжалване.

б) Анализ

64. Най-напред следва да се провери в светлината на посочените в точки 47—53 по-горе критерии дали в обжалваното съдебно решение Общият съд е извършил замяна на мотиви, както изтъкват Areva и дружествата от групата Alstom. Техните доводи се отнасят конкретно до две съображения — посочени в точка 59 по-горе — които според тях Общият съд добавил към мотивите на спорното решение в точка 150 от обжалваното съдебно решение[45]. За тази цел намирам за необходимо първо подробно да анализирам обжалваното съдебно решение.

65. В точки 144—152 от обжалваното съдебно решение Общият съд отхвърля твърдението на Areva и на T&D Holding, че Комисията е нарушила правилата за отговорността, като ги е подвела под отговорност за нарушението за периода от 9 януари до 11 май 2004 г. в качеството им на дружества майки, които изцяло притежават Areva T&D SA и Areva T&D AG. Areva и T&D Holding са поддържали, че доказателствата, представени от тях в административното производство, имат достатъчна доказателствена стойност, за да оборят презумпцията за отговорност, произтичаща от обстоятелството, че целият капитал на дъщерните дружества се притежава от дружествата им майки.

45 — В спорното решение мотивите за отхвърлянето на доводите, с които Areva (и Areva T&D Holding) се стремят да оборят презумпцията за решаващо влияние върху техните дъщерни дружества, се откриват в съображение 370, което препраща към съображение 364 за резюме на тези доводи.

66. За да отхвърли това твърдение, в обжалваното съдебно решение Общият съд първо анализира спорното решение и припомня относимите принципи, възприети в съдебната практика (точки 144 и 145). По-нататък той приема, че Areva и T&D Holding носят тежестта да оборят посочената по-горе презумпция за отговорност (точка 146) и че затова трябва да се прецени дали изложените в административното производство фактически обстоятелства, които отново са изтъкнати пред него, са достатъчни, за да оборят презумпцията за отговорност (точка 147). Съответно Общият съд припомня доводите, изтъкнати от Areva и от T&D Holding в административното производство, и по-специално доводите във връзка с липсата на опит в сектора П & Р (точка 148), за да заключи накрая в точка 149 по изложените в точка 150 причини, че от тези твърдения, взети поотделно или в тяхната цялост, не може да се направи извод, че дъщерните дружества наистина са определяли поведението си на пазара независимо от Areva и T&D Holding, и че следователно Комисията не е опорочила обжалваното решение с грешка при преценката, като е отхвърлила тези твърдения като лишени от доказателствена стойност.

67. По-точно, за да стигне до това заключение, Общият съд в точка 150 от обжалваното съдебно решение се основава, от една страна, на констатацията, че твърденията на Areva и T&D Holding, че не са разполагали с достатъчно опит, така че да упражняват решаващо влияние върху своите дъщерни дружества, не намират подкрепа, и от друга страна, на съображението, че от тези твърдения не може да се заключи, че двете дружества майки непременно са се отказали от упражняване на такова влияние. В доводите си страните не оспорват тези изводи.

68. Тъкмо в този контекст, и по-специално за да укрепи обосновката си, Общият съд излага първото съображение, посочено от Areva и T&D Holding, а именно че не е изключено същите да са могли да придобият или най-малкото да задълбочат познанията си за сектора П & Р по време на започналите преговори за прехвърляне на дейностите на Alstom в областта на П & Р. Това допълнително съображение, което Общият съд формулира въз основа на съдържащата се в преписката информация[46] само за да отговори на довода, изложен пред него от Areva и T&D Holding, впрочем ми изглежда съвсем логично. Всъщност е очевидно, че група като Areva не извършва сделки с подобен мащаб и важност, преди да придобие изключително точни сведения за съответния сектор, за да прецени рисковете от сделката.

69. По-нататък Общият съд излага второто съображение, посочено от Areva и T&D Holding, което се отнася до вече обсъдения в съображение 370 от спорното решение въпрос за назначаването на нов член на управителния съвет на Areva, назначен също и за изпълнителен директор на Areva T&D Holding, както и за председател на подразделението П & Р и за член на изпълнителния комитет на групата Areva. В светлината на това назначаване, направено, както следва от съображение 370 от спорното решение, десет дни след сделката, с която Areva придобива въпросните дружества, в точка 150 от обжалваното съдебно решение Общият съд, потвърждавайки посоченото съображение от спорното решение, приема, че „[н]азначаването на лице извън групата за нов изпълнителен директор не само че не доказва самостоятелността на [дъщерните дружества] в рамките на групата Areva, а дори напротив, показва, че в началото на разглеждания период Areva и Areva T&D Holding са създали организация, чрез която да упражняват действителен контрол върху изцяло притежаваните от тях дъщерни дружества, осъществяващи дейност в сектора П & Р, и да оказват решаващо влияние върху поведението им на пазара“. Изречението, визирано от Areva и T&D Holding, в което се казва, че не е изключено посоченото „назначаване на лице извън групата да е позволило на Areva и на Areva T&D Holding

46 — В точка 150 от обжалваното съдебно решение Общият съд цитира изявленията на дружествата от групата Areva в жалбата им по дело T-117/07, отговора им на изложението на възраженията, приложен към посочената жалба, както и представените от тях документи в отговор на отправеното на 20 септември 2006 г. от Комисията искане за информация.

да придобият липсващия им в разглеждания сектор опит“, е вметнато само за да се подсили отхвърлянето на довода за липсата на опит в сектора П & Р. Затова по мое мнение това изречение не може да се разглежда като съществена част от мотивите на обжалваното съдебно решение.

70. От този подробен анализ на обжалваното съдебно решение следва, че, обратно на поддържаното от Areva и дружествата от групата Alstom, като в точки 144—152 от обжалваното съдебно решение е разгледал изтъкнатите пред него факти и доказателства във връзка с твърдяната самостоятелност на дъщерните дружества, Общият съд просто е дал подробен отговор на изложените пред него доводи и следователно е упражнил контрол за законосъобразност на спорното решение, без да заменя със свои мотивите на Комисията за издаването му[47]. Ето защо според мен оплакването за незаконосъобразна замяна на мотиви следва да се отхвърли.

71. Areva сочи и нарушение на задължението за мотивиране, поради това че разсъжденията на Общия съд във връзка с твърдените две нови съображения, добавени към спорното решение, не му позволили да разбере как тези съображения биха могли да обосноват констатацията за действително упражняване на решаващо влияние.

72. В това отношение, без да е необходимо да се преценява повдигнатият от Комисията въпрос за допустимостта на някои доводи на Areva, според мен е достатъчно да се отбележи, че от анализа на точки 144—152 от обжалваното съдебно решение, който направих в точки 65—69 по-горе, следва, че двете съображения, визирани от Areva, не са нови съображения, включени от Общия съд в мотивите на спорното решение, а само допълват разсъжденията в отговор на довода на Areva пред Комисията и пред Общия съд, че Areva не било в състояние действително да упражнява решаващо влияние върху своите дъщерни дружества поради липсата си на опит в сектора П & Р. Следователно тези съображения не служат за обосноваване на констатацията за действително упражняване на решаващо влияние, както твърди Areva.

73. Areva изтъква и нарушение на правото му на защита. Първо, що се отнася до оплакването, че то нямало възможност да вземе отношение по твърдените две нови съображения, следва да се отбележи, че доколкото те само допълват разсъжденията в обжалваното съдебно решение в отговор на посочените от самото Areva доводи, то няма основание да твърди, че Общият съд е трябвало непременно да му даде възможност да вземе отношение по тях.

74. Второ, що се отнася до оплакването на Areva, че Общият съд е нарушил неговото право на защита, като го е изправил пред probatio diabolica, вече имах случай да отбележа, че като се има предвид естеството на презумпцията, която чрез логическа дедукция позволява от известен факт да се изведе заключение за наличието на друг, неизвестен факт, съвсем логично е лицето, което иска да я обори, да трябва по принцип да докаже отрицателен факт — липсата на презумирания факт. Самò по себе си обстоятелството, че се изисква такъв вид доказване, не позволява да се направи извод за необоримост на презумпцията, особено когато, както в този случай, това доказателство се търси в сферата на субекта, срещу когото се прилага презумпцията[48]. От това следва, че Areva няма основание да твърди нарушение на правото му на защита поради това, че Общият съд изискал от него да докаже, че не упражнява решаващо влияние върху дъщерните си дружества.

47 — Вж. Определения по дела Total и Elf Aquitaine/Комисия, посочени по-горе (съответно от 7 февруари 2012 г., точка 65, и от 13 септември 2012 г., точки 59 и 60).

48 — Вж. моето заключение по дело Elf Aquitaine/Комисия, посочено по-горе (точка 64). Съдът потвърждава този подход в точка 70 от решението си по същото дело. В това отношение вж. също Решение на Общия съд от 9 септември 2011 г. по дело Alliance One International/Комисия (T-25/06, Сборник, стр. II-5741, точка 200).

75. Трето, що се отнася до оплакването, изложено от Areva в репликата и споменато в точка 61 по-горе, следва да се припомни, че съгласно член 42, параграф 2 и член 118 от Процедурния правилник [49] в хода на производството не могат да се въвеждат нови основания, освен ако те не почиват на правни или фактически обстоятелства, установени в хода на производството. Следва обаче да се констатира, че Areva посочва това основание едва в репликата си [50] и че то не се основава на обстоятелства, които са били установени след подаването на жалбата [51]. Такова ново основание, посочено за първи път в хода на настоящото производство, според мен е очевидно късно въведено и следователно недопустимо [52].

76. В светлината на изложеното по-горе смятам, че твърденията Areva по първото посочено от него основание и твърденията на дружествата от групата Alstom по втората част от второто посочено от тях основание трябва да бъдат отхвърлени.

4. По четвъртата част от второто основание, посочено от дружествата от групата Alstom

77. По четвъртата част от второто основание дружествата от групата Alstom твърдят непълнота на мотивите на обжалваното съдебно решение, поради това че точка 206 от него не позволявала да се разбере, от една страна, защо Комисията е можела, без да мотивира спорното решение по този въпрос, да наложи глоби на субекти, които вече не съставляват стопанска единица към момента на приемане на спорното решение, и от друга страна, защо посочената от тях съдебна практика е счетена за неотносима.

78. С анализа на втората част от първото основание на дружествата от групата Alstom в точки 40—42 по-горе вече обясних по какви причини смятам, че в случая Комисията не следва да бъде санкционирана за това, че не е изложила конкретни мотиви за налагането на солидарно платима глоба на дружеството майка и на пряко участвалото в картела негово дъщерно дружество, въпреки че те вече не съставляват една стопанска единица към момента на приемане на спорното решение.

79. В точка 206 от обжалваното съдебно решение обаче Общият съд добре обяснява, че Комисията може да наложи солидарно платима глоба на дружества, които към момента на приемане на решението вече не принадлежат към една и съща група, стига солидарната отговорност за заплащането на глобата да се отнася само до периода на нарушение, през който те са образували една икономическа единица и следователно са представлявали предприятие по смисъла на конкурентното право. Общият съд също така посочва, че от съдебната практика не

49 — Тъй като жалбите до Съда са подадени преди 1 ноември 2012 г., датата на влизане в сила на новия Процедурен правилник на Съда, съгласно максимата tempus regit actum тяхната допустимост следва да се преценява с оглед на Процедурния правилник на Съда от 19 юни 1991 г. В това отношение вж. Определение на Общия съд от 7 септември 2010 г. по дело Norilsk Nickel Harjavalta и Umicore/Комисия (T-532/08, Сборник, стр. II-3959, точка 70 и цитираната съдебна практика) и бележка под линия 90 от заключението на генералния адвокат Kokott по посоченото по-горе дело Ziegler/Комисия. В новия Процедурен правилник на Съда посочените членове са съответно член 127, параграф 1 и член 190, параграф 1.

50 — Всъщност в жалбата до Съда не е посочено такова основание. Следва също така да се отбележи, че макар и като основание за исканията си пред Общия съд Areva да сочи нарушение от страна на Комисията на задължението за мотивиране, оплакванията на Areva в първоинстанционното производство изобщо не засягат въпроса за действителното упражняване на решаващо влияние от страна на Areva върху бившите му дъщерни дружества.

51 — Вж. Решение от 17 юни 2010 г. по дело Lafarge/Комисия (C-413/08 P, Сборник, стр. I-5361, точка 43 и цитираната съдебна практика). Решение по дело Elf Aquitaine/Комисия, посочено по-горе, както и Решение на Общия съд от 16 юни 2011 г. по дело Air Liquide/Комисия (T-185/06, Сборник, стр. II-2809) и Решение на Общия съд от 16 юни 2011 г. по дело Edison/Комисия (T-196/06, Сборник, стр. II-3149), на които се позовава Areva, според мен не могат да се разглеждат като настъпили в хода на производството правни и фактически обстоятелства, които да дават право да се посочват нови основания в хода на производството. Всъщност, от една страна, тези съдебни решения се отнасят до правни въпроси, включително до задължението на Комисията за мотивиране, които и преди подаването на жалбите до Съда са били разглеждани в решения на съдилищата на Съюза. От друга страна, налага се изводът, че дружествата от групата Alstom са можели да посочат аналогично основание (вж. анализа на първото основание в точки 14—43 по-горе) и преди произнасянето на всички тези съдебни решения.

52 — Вж. Определение от 6 октомври 2011 г. по дело ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni и др./Комисия (C-448/10 P—C-450/10 P, точка 68 и цитираната съдебна практика).

следва — и това е вярно, независимо дали става дума за цитирана или нецитирана от страните практика — че глоба при условията на солидарна отговорност може да бъде наложена само на дружества, които образуват една икономическа единица към момента на приемане на решението за налагане на глобата.

80. При тези обстоятелства Общият съд не е допуснал нарушение на задължението си за мотивиране, така че според мен и четвъртата част от второто основание не е налице.

81. Предвид всичко изложено по-горе, извън третата част от второто основание, посочено от дружествата от групата Alstom, която, както казах, ще бъде анализирана по-нататък, според мен това основание, както и първото основание, посочено от Areva, не са налице.

B – *По третото основание, посочено от дружествата от групата Alstom, а именно нарушение на член 101 ДФЕС, и конкретно на правилата за отговорността при нарушения, както и на правото на справедлив съдебен процес и на презумпцията за невиновност*

82. По третото основание, което се подразделя на две части, дружествата от групата Alstom твърдят нарушение на член 101 ДФЕС, и конкретно на правилата за подвеждането на дружеството майка под отговорност за практиките на дъщерното му дружество, както и нарушение на правото на справедлив съдебен процес и на презумпцията за невиновност, закрепени в членове 47 и 48 от Хартата на основните права на Европейския съюз и гарантирани с член 6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.

1. По първата част, която се отнася до изправянето на Alstom пред probatio diabolica

83. По първата част от това основание, която се отнася до точки 84—110 от обжалваното съдебно решение, в опит да оспорят практиката на Съда относно отговорността на дружеството майка за нарушенията, извършени от неговото дъщерно дружество, и по-специално относно презумпцията за контрола, дружествата от групата Alstom твърдят, че Общия съд е приложил посочената презумпция по начин, който я е превърнал в необорима и е изисквал от дружеството майка probatio diabolica, за да я обори. Всъщност, да се извежда действителното упражняване на решаващо влияние единствено от съществуването на организационни, икономически и правни връзки между дружеството майка и едно от неговите дъщерни дружества, както приема Общият съд в точка 110 от обжалваното съдебно решение, вместо от точни факти, свързани с едно или друго реално поведение на въпросния пазар, надхвърляло границите на разумното, а това правело презумпцията за контрола необорима и съответно изисквало probatio diabolica. Съгласно практиката на Съда Комисията не можело да се ограничава с констатирането на връзки, типични за всяка група, а трябвало да установи действителната намеса на дружеството майка на съответния пазар. Решаващото влияние се доказвало на този пазар и за разглежданата практика. В това отношение било необходимо да се докаже, че структурните връзки са били използвани конкретно за оказване на влияние върху поведението на дъщерното дружество на пазара. Подобно прилагане на презумпцията за контрола съставлявало тежко посегателство срещу правото на справедлив съдебен процес и презумпцията за невиновност.

84. Тази част от третото основание, посочено от дружествата от групата Alstom, по мое мнение почива на погрешно тълкуване на обжалваното съдебно решение.

85. Всъщност, както личи от точка 103 от обжалваното съдебно решение, Общият съд е установил, че от предоставените от Alstom документи в административното производство е видно, че „ръководството на групата Alstom, което е било под контрола на Alstom, е участвало в определянето на линията на пазарно поведение на „сектора П & Р“ на посочената група и на отделните му клонове на дейност и е следяло непрекъснато за спазването на тази линия на поведение от посочения сектор и от отделните му клонове на дейност“.

86. Следователно дружествата от групата Alstom нямат основание да твърдят, че за да заключи, че дружеството майка е упражнявало решаващо влияние върху дъщерните си дружества, Общият съд „се е ограничил“ с посочването на организационните, икономическите и правните връзки и не е разгледал действителната намеса на дружеството майка на съответния пазар.

87. В това отношение следва също така да се отбележи, че съгласно постоянната съдебна практика организационните, икономическите и юридическите връзки между дружеството майка и неговото дъщерно дружество играят централна роля за определянето на самостоятелността на последното спрямо първото и за въпроса дали дружеството майка е представило достатъчно доказателства, за да обори презумпцията за контрола [53].

88. Макар обаче да е ясно, че упражняването на решаващото влияние се отнася до поведението на дъщерното дружество на засегнатия от нарушението пазар, от съдебната практика все пак не следва, че за да може въз основа на презумпцията за контрола да подведе дружеството майка под отговорност за поведението на дъщерното дружество, Комисията е длъжна да доказва, както твърдят дружествата от групата Alstom, че структурните връзки между тях са използвани конкретно за влияние върху поведението на последното. Всъщност, ако на Комисията се вмени такова задължение, презумпцията би станала безполезна. По-скоро дружеството майка трябва да докаже, че въпреки организационните, икономическите и правните връзки между него и дъщерното му дружество, последното е определяло самостоятелно поведението си на пазара.

89. Колкото до доводите на дружествата от групата Alstom, че посочената презумпция за действително упражняване на решаващо влияние е в противоречие с правото на справедлив съдебен процес и с презумпцията за невиновност, достатъчно е да се припомни, че съгласно възприетото в постоянната съдебна практика тази презумпция цели именно да въведе равновесие между, от една страна, целта за наказване на практиките, с които се нарушават правилата за конкуренция, и по-специално член 101 ДФЕС, и предотвратяване на тяхното повторно извършване, и от друга страна, изискванията на някои общи принципи на правото на Съюза, например презумпцията за невиновност. Именно поради тази причина тази презумпция е оборима [54]. Освен това обстоятелството, че в определен случай дадено лице не е представило доказателства, които да оборят презумпцията за действително упражняване на решаващо влияние, само по себе си не означава, че посочената презумпция изобщо не може да бъде оборена [55].

90. Предвид изложеното по-горе според мен твърденията на дружествата от групата Alstom по първата част от третото посочено от тях основание трябва да бъдат отхвърлени.

53 — Вж. Решение от 10 септември 2009 г. по дело Akzo Nobel и др./Комисия (C-97/08 P, Сборник, стр. I-8237, точки 65 и 74), Решение по дело Elf Aquitaine/Комисия, посочено по-горе (точки 58 и 153; в последната точка, цитирана в бележка под линия 19 към настоящото заключение, Съдът изрично заявява, че за оборването на презумпцията „се изисква от заинтересованите лица да представят доказателство относно икономическите, организационните и юридическите връзки между засегнатите дружества“), Решение от 20 януари 2011 г. по дело General Química и др./Комисия (C-90/09 P, Сборник, стр. I-1, точка 37), Решение от 29 март 2011 г. по дело ArcelorMittal Luxembourg/Комисия и Комисия/ArcelorMittal Luxembourg и др. (C-201/09 P и C-216/09 P, Сборник, стр. I-2239, точка 96), както и Определение от 13 декември 2012 г. по дело Transcatab/Комисия (C-654/11 P, точка 31).

54 — Вж. Решение по дело Elf Aquitaine/Комисия, посочено по-горе (точка 59) и Решение от 8 май 2013 г. по дело ENI/Комисия (C-508/11 P, точка 50).

55 — Вж. Решение по дело Elf Aquitaine/Комисия, посочено по-горе (точка 66) и Определение по дело Transcatab/Комисия, посочено по-горе (точка 32).

2. По втората част, която се отнася до грешка при прилагане на правото при определянето на действителното упражняване на решаващо влияние от Areva T&D Holding върху Areva T&D SA и Areva T&D AG в периода от 9 януари до 11 май 2004 г.

91. По втората част от третото основание T&D Holding твърди „въз основа на същите принципи като развитите в първата част“, че Общият съд е допуснал грешки при прилагане на правото, като в точки 144—152 от обжалваното съдебно решение е потвърдил спорното решение в частта, в която се констатира действително упражняване на решаващо влияние от Areva T&D Holding върху Areva T&D SA и Areva T&D AG в периода от 9 януари до 11 май 2004 г. T&D Holding твърди, че за да обоснове заключението на Комисията, Общият съд се основава на двете съображения, изтъкнати от Areva във връзка с първото посочено от него основание и споменати в точка 59 по-горе. По-специално, заключението, което Общият съд извежда от назначаването от Areva на нов ръководител на Areva T&D Holding, който също така е управител на Areva T&D SA и на Areva T&D AG, а именно че не е изключено назначаването на лице извън групата да е позволило на Areva да придобие опит в разглеждания сектор, представлявало хипотетичен сценарий, лишен от правно основание. Това заключение не било съобразено с посочените пред Общия съд факти, тъй като било установено, че този нов ръководител преди това изобщо не бил свързан с групата Areva и най-вече че нямал никакви познания в разглеждания сектор. От това следвало, че Общият съд е изискал от Areva T&D Holding да докаже отрицателен факт, а именно липсата на намеса в поведението на дъщерните дружества, което било равнозначно на probatio diabolica и направило презумпцията за контрола необорима.

92. В този смисъл по втората част от третото основание дружествата от групата Alstom се ограничават с възпроизвеждане на някои от доводите, посочени от Areva по неговото първо основание, което беше анализирано — и отхвърлено — в точки 59—76 по-горе.

93. Конкретно, що се отнася до изложеното във връзка с probatio diabolica, препращам към съображенията си в точка 74 по-горе.

94. Колкото до обстоятелството, че в точка 150 от обжалваното съдебно решение Общият съд сочи факта, че групата Areva е могла да придобие необходимия опит в сектора П & Р чрез назначаването на нов ръководител, вече отбелязах в точка 69, че това е допълнително съображение, предназначено просто да подсили отхвърлянето на довода, че без познания в сектора Areva T&D Holding не е можело да упражнява действително решаващо влияние върху своите дъщерни дружества от 9 януари 2004 г. нататък, извод, основан на други съображения.

95. От това следва, че Общият съд не е допуснал грешка при прилагане на правото, като в точки 144—152 от обжалваното съдебно решение е потвърдил спорното решение в частта, в която се констатира действително упражняване на решаващо влияние от Areva T&D Holding върху Areva T&D SA и Areva T&D AG в периода от 9 януари до 11 май 2004 г., и че следователно твърденията на дружествата от групата Alstom по втората част от третото посочено от тях основание и съответно всичките им твърдения по това основание трябва да бъдат отхвърлени.

Г – *По четвъртото основание и по третата част от второто основание, посочени от дружествата от групата Alstom, и по второто и третото основание, посочени от Areva, а именно неправилно прилагане на правото и неизпълнение на задължението за мотивиране във връзка с прилагането на правилата относно солидарната отговорност за заплащането на глобата*

96. Четвъртото основание и третата част от второто основание, посочени от дружествата от групата Alstom, както и второто и третото основание, посочени от Areva, по които се твърди неправилно прилагане на правото, нарушения на правото и неизпълнение на задължението за мотивиране от страна на Общия съд, си приличат по това, че засягат, макар и от различни гледни точки, прилагането и тълкуването на правилата относно солидарната отговорност за заплащането на наложената за нарушението глоба. Във връзка с тези основания Комисията освен това повдига възражения за недопустимост и искания за замяна на мотиви, които до голяма степен се припокриват. С оглед на тези съображения намирам за уместно да анализирам заедно въпросните оплаквания и основания.

97. Оплакванията на страните срещу обжалваното съдебно решение по същество могат да бъдат разделени на две групи. Първата група оплаквания на жалбоподателите са, че Общият съд е допуснал редица грешки при прилагане на правото и нарушения на правото при създаването на „фактическа солидарност“ между двете последователни дружества майки Areva и Alstom. По-специално, те твърдят, че създаването на тази фактическа солидарност водело до нарушение на принципите на правната сигурност и на личния характер на наказанията. С втората група оплаквания жалбоподателите искат Общият съд да бъде санкциониран за това, че е допуснал редица грешки при тълкуването и прилагането на правилата за солидарната отговорност, което водело до нарушаване на посочените по-горе принципи, на член 7 ЕО[56] и на задължението за мотивиране.

1. Обжалваното съдебно решение

98. В точки 209—218 от обжалваното съдебно решение Общият съд отхвърля оплакванията от нарушение на принципа на правната сигурност, в точки 219—222 отхвърля оплакванията от нарушение на принципа за личния характер на наказанията, а в точки 232—237 от обжалваното съдебно решение — оплакванията от недопустимо делегиране на правомощия в нарушение на член 7 ЕО. Така Общият съд заключава, че Комисията не е нарушила правилата за солидарната отговорност за заплащането на глобите. По-нататък, когато изменя глобата в пределите на правомощието си за пълен съдебен контрол, в точки 318—323 от обжалваното съдебно решение Общият съд потвърждава използваното от Комисията разпределение на солидарната отговорност[57].

99. По-конкретно, в точки 213—216 от обжалваното решение Общият съд отхвърля твърдението за нарушение на принципа на правната сигурност, тълкувано като възражение за незаконосъобразност на правилата за солидарната отговорност за заплащането на глобите поради това, че тези правила били източник на несигурност, що се отнася до заплащането на глобата, до определянето на длъжника и до правното положение на солидарните длъжници. За тази цел Общият съд първо посочва, че решението, с което Комисията задължава няколко дружества да заплатят глоба при условията на солидарна отговорност, неизбежно поражда всички последици, които по право се свързват с правния режим на глобите съгласно конкурентното право, и то както в отношенията между кредитора и солидарните длъжници, така и в отношенията между самите солидарни длъжници.

56 — Понастоящем член 13 ДЕС.

57 — Вж. също точка 3, второ тире от диспозитива на обжалваното съдебно решение.

100. По-нататък Общият съд приема, че при липсата на обратни указания в решението на Комисията, с което на няколко дружества се налага глоба при условията на солидарна отговорност поради неправомерното поведение на дадено предприятие, Комисията счита, че тези дружества са еднакво отговорни за посоченото поведение. От това според Общия съд следва, че дружествата, на които е наложена глоба при условията на солидарност и които при липсата на обратни указания в решението за налагане на тази глоба са еднакво отговорни за извършване на нарушението, по принцип трябва да платят еднаква част от наложената за това нарушение глоба (наричано по-нататък „правилото за отговорност за равни части от дълга“). Следователно дружеството, което е заплатило на Комисията целия размер на глобата, има иск на основание самото решение на Комисията срещу останалите солидарни длъжници съобразно частта на всеки един от тях. Въз основата на това правило за отговорност за равни части от дълга Общият съд заключава, че макар решението, с което на няколко дружества се налага глоба при условията на солидарна отговорност, да не дава възможност да се определи a priori срещу кое от тези дружества в действителност Комисията ще насочи изпълнението, то все пак не е пречка всяко от тези дружества да узнае със сигурност каква е припадащата му се част от глобата и в случай че е изпълнило повече от своята част, да предяви иск срещу останалите съдлъжници за разликата.

2. По създаването на фактическа солидарност между Areva и Alstom

а) Доводи на страните

i) Доводи на Areva и на дружествата от групата Alstom

101. По второто и отчасти по третото посочено от него основание Areva изтъква, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правилата за солидарната отговорност за заплащането на глобите, от една страна, като не е санкционирал Комисията за това, че е създала фактическа солидарност между Areva и Alstom, две дружества, които никога не са образували заедно обща стопанска единица, и от друга страна, като в рамките на упражняването на пълен съдебен контрол самият той е наложил глоби, в резултат от които възниква такава солидарност. Тази грешка при прилагане на правото водела до нарушение на принципите на правната сигурност и личния характер на наказанията.

102. По втората част от четвъртото посочено от тях основание дружествата от групата Alstom също така изтъкват, че Общият съд е нарушил принципите на правната сигурност и личния характер на наказанията, като не констатирал неправилността на подхода на Комисията при прилагането на солидарността, който водел до създаване на фактическа солидарност между Areva и Alstom, две дружества, които никога не са съставлявали стопанска единица. Тази фактическа солидарност произтичала, от една страна, от факта, че сумата 25 500 000 EUR (намалена на 20 400 000 EUR от Общия съд), наложена при условията на солидарност на Areva и на неговите бивши дъщерни дружества, е част от сумата 53 550 000 EUR (намалена на 48 195 000 EUR от Общия съд), наложена при условията на солидарност на Alstom и на Areva T&D SA, и от друга страна, от факта, че сборът от максималните суми, за чието заплащане отговарят последователните дружества майки, надхвърля сумата, дължима от дъщерното дружество. При тези условия, както и да се тълкува спорното решение, заплащането на глобата от една от групите щяло да окаже пряко въздействие върху дълга на дружествата от другата група, въпреки че тези групи никога не са образували една стопанска единица.

103. Както обаче постановил Общия съд в Решение по дело Trioplast[58], налагането на солидарна отговорност, била тя и само „фактическа“, на дружества, които никога не са принадлежали към едно и също предприятие, противоречало на принципа за личния характер на наказанията, тъй като в подобна хипотеза предприятието би било санкционирано за деяния, за които лично то не е привлечено под отговорност, а също така и на принципа на правната сигурност, тъй като дружествата майки не биха могли да узнаят по недвусмислен начин точния размер на глобата, която всяко от тях трябва да плати за периода, за който отговаря за нарушението солидарно със своето дъщерно дружество. Освен това правилото за отговорност за равни части от дълга, което трябвало да се прилага според Общия съд[59], дори и да съществува, което жалбоподателите оспорват, не можело да обясни подхода, възприет от Общия съд в обжалваното съдебно решение. Всъщност дори глобата да бъде разделена на равни части между съдлъжниците, на практика сумата, която Комисията ще може да събере от едно от дружествата майки, винаги щяла да зависи от това колко е събрала от другите дружества.

104. Накрая, жалбоподателите оспорват повдигнатото от Комисията възражение за недопустимост. Areva твърди, че не е добавяло нови твърдения към формулираните пред Общия съд оплаквания и че, quod non, посочило само нови доводи (а не нови основания) в подкрепа на посочено в първоинстанционното производство основание, а именно нарушение на правилата за солидарната отговорност за заплащането на глобата. Във всички случаи между производството пред Общия съд и обжалването пред Съда били възникнали нови фактически и правни обстоятелства[60], които сами по себе си били достатъчни да обосноват посочването на тези доводи едва в настоящото производство. Дружествата от групата Alstom твърдят, че макар изразът „фактическа солидарност“ да не е бил използван в първоинстанционното производство, тази солидарност била посочена неколкократно в становището на Alstom и била обсъждана пред Общия съд. Те препращат към твърденията си по първото и второто основание, посочени пред Общия съд, към писмените изявления на Комисията и към становището на представителите на Alstom, изложено устно в съдебното заседание. Затова доводите относно фактическата солидарност не представлявали посочване на ново основание, а само допълвали твърденията по вече посочено пред Общия съд основание.

ii) Доводи на Комисията

105. Комисията поддържа, че и твърденията на Areva по второто посочено от него основание, и твърденията на дружествата от групата Alstom по втората част от четвъртото посочено от тях основание са недопустими, доколкото са нови и изменят предмета на спора пред Общия съд. Всъщност от точки 192—195 от обжалваното съдебно решение и от писмените изявления на Areva и Alstom пред Общия съд било видно, че техните доводи се отнасяли до различни въпроси, които изобщо нямали отношение към някаква фактическа солидарност между дружествата майки Alstom и Areva. Доводите, развити пред Общия съд, се отнасяли само до солидарността — правна, а не фактическа — между Areva T&D SA и неговите последователни дружества майки, що се отнася до Areva, и солидарността между Areva T&D SA и предишното му дружество майка Alstom, що се отнася до дружествата от групата Alstom.

106. По въпроса за основателността на тези твърдения Комисията поддържа, че налагането на глоба на Areva T&D SA и на другите дружества от групата Areva при условията на солидарност и същевременно подвеждането на това дружество под отговорност солидарно с Alstom се обясняват просто с това, че то е дъщерно дружество, което е участвало в нарушението под контрола на две последователни дружества майки. Прехвърлянето на това дъщерно дружество

58 — Посочено в бележка под линия 32.

59 — Точка 215 от обжалваното съдебно решение.

60 — Areva посочва като ново фактическо обстоятелство конкретно прехвърлянето през 2010 г. на Areva T&D SA на групата Alstom (вж. точка 6 от настоящото заключение), а като ново правно обстоятелство — Решение на Общия съд по дело Trioplast.

довело до ситуация на двойна солидарност, доколкото същото е солидарно отговорно с всяко от дружествата му майки. От това обаче не следвало, че Areva и Alstom са приети за солидарно отговорни. Впрочем подходът, при който за дружеството майка се определя същият начален размер като приетия по отношение на дъщерното дружество, което пряко е участвало в картела, без този начален размер да бъде разпределян в случай на редуване на няколко дружества майки във времето, не можел да се счита за сам по себе си неподходящ [61].

107. Според Комисията от това следва, че в конкретната ситуация, в която дъщерното дружество Areva T&D SA е прието за солидарно отговорно с двете си последователни дружества майки, за всяко от двете дружества може да бъде определен пълен начален размер, който да е равен на началния размер за дъщерното дружество и който по-нататък да бъде увеличен в зависимост от индивидуалната продължителност на нарушението на всеки от адресатите и утежняващото обстоятелство, изведено от ролята на водач. В резултат се получили три различни размера на глобата за въпросните дружества. Макар да съществували различни възможни методи за определяне на солидарната отговорност, при упражняване на своята свобода на преценка Комисията избрала да изиска солидарно от трите дружества глоба с еднакъв начален размер, като сред възможните методи приложила най-благоприятния за разглежданите дружества майки.

108. По-нататък, независимо че по нейно мнение изводът на Общия съд за липса на нарушение на принципите на правната сигурност и на личния характер на наказанията следва да бъде потвърден, Комисията все пак иска от Съда да замени мотивите, с които Общият съд обосновава този извод в точки 213—215 от обжалваното съдебно решение. Всъщност според Комисията, обратно на постановеното от Общия съд, тя няма никаква компетентност да решава каква е припадащата се част на всеки един от отделните съдлъжници при заплащането на глобата предвид вътрешните им отношения. Макар възприетият в случая метод за организиране на солидарната отговорност да предполагал припокриване на сумите, дължими от Areva и от Alstom, в резултат между тези дружества не възниквала пряко солидарна отговорност в същинския смисъл на понятието. Всъщност от правна гледна точка имала значение само солидарната отговорност на всяко дружество майка с прехвърленото дъщерно дружество. Умножаването на солидарните връзки на дъщерното дружество в случай на негова продажба по време на нарушението не променяло правното естество на индивидуалните отношения между това дъщерно дружество и всяко от неговите дружества майки. В подобна ситуация на „фактическа“ солидарна отговорност между последователните дружества майки на дъщерното дружество важали същите съображения, които съгласно съдебната практика обосновят конвенционалната солидарност между дружеството майка и дъщерното му дружество.

б) Анализ

i) По допустимостта

109. Следва на първо място да се анализира повдигнатото от Комисията възражение за недопустимост на оплакванията във връзка със създаването на фактическа солидарност между Areva и Alstom. Комисията твърди по същество, че тези оплаквания са направени едва при обжалването пред Съда и затова представляват посочване на нови основания, което изменя предмета на спора пред Общия съд и следователно е недопустимо.

110. В това отношение следва първо да се припомни, че съгласно член 58, първа алинея от Статута на Съда обжалването пред Съда се ограничава само до правни въпроси и основанията за обжалване включват в частност нарушение на правото на Съюза от страна на Общия съд.

61 — Комисията се позовава на Решение по дело Trioplast, посочено по-горе (точка 74).

111. Освен това член 113, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда [62] предвижда, че с жалбата не може да се изменя предметът на спора пред Общия съд.

112. Съгласно постоянната съдебна практика по принцип правомощията на Съда в производството по обжалване се свеждат до преценка на правното решение, дадено във връзка с разисканите пред първата инстанция основания [63]. Следователно по принцип страните не могат да сочат за първи път пред Съда основания, които не са посочили пред Общия съд, тъй като това би означавало да се позволи на Съда да преценява правилността на даденото от Общия съд решение с оглед на основания, които последният не е трябвало да разглежда [64].

113. Въпреки това евентуалният нов довод, с който само се доразвиват или разгръщат доводите, изложени пред Общия съд, не представлява посочване на ново основание, а следва да се разглежда като допустимо допълване на вече предявени в производството основания [65]. Затова подобен довод е допустим [66].

114. В случая трябва първо да отбележа, че нито Areva, нито дружествата от групата Alstom не са повдигали изрично пред Общия съд оплакване, че създаването на фактическа солидарност между Areva и Alstom нарушава принципите на правната сигурност и личния характер на наказанията, каквото е изложено в жалбите им до Съда. Сред основанията на първоинстанционните жалби те твърдят нарушение на правилата за солидарната отговорност, но изключително във връзка със създаването на солидарност *де юре* между дружествата майки (съответно Alstom и Areva) и дъщерното дружество (Areva T&D SA), а не във връзка със създаването на *фактическа* солидарност между двете последователни дружества майки. Затова, независимо че те се стараят да докажат, че тези оплаквания не представляват нови твърдения, по мое мнение е ясно, че всъщност случаят е именно такъв.

115. Следователно основният въпрос, който възниква тук, е да се прецени дали тези нови оплаквания следва да се разглеждат като посочване на ново основание, което изменя предмета на спора, както твърди Комисията, или като развиване или допълване на посочени пред Общия съд основания, както твърдят Areva и дружествата от групата Alstom.

62 — Понастоящем член 170 от новия Процедурен правилник на Съда (вж. бележка под линия 50).

63 — Вж. по-специално Решение от 11 декември 2008 г. по дело Комисия/Département du Loiret (C-295/07 P, Сборник, стр. I-9363, точка 95 и цитираната съдебна практика), Решение по дело Elf Aquitaine, посочено по-горе (точка 35 и цитираната съдебна практика) и Решение по дело Schindler Holding и др./Комисия, посочено по-горе (точка 55 и цитираната съдебна практика).

64 — Вж. точка 20 от моето заключение, представено на 30 април 2009 г. по дело Prym и Prym Consumer/Комисия (Решение от 3 септември 2009 г., C-534/07 P, Сборник, стр. I-7415), и цитираната там съдебна практика.

65 — Вж. точка 28 от заключението на генералния адвокат Kokott по дело Akzo Nobel и др./Комисия, посочено по-горе, както и точка 39 от решението по същото дело. Вж. също Решение от 4 октомври 2007 г. по дело Naipes Heraclio Fournier/СХВП (C-311/05 P, точка 59) и Решение от 12 ноември 2009 г. по дело SGL Carbon/Комисия (C-564/08 P, точка 24).

66 — Вж. Решение по дело Akzo Nobel/Комисия, посочено по-горе (точка 39) и Решение по дело SGL Carbon/Комисия, посочено по-горе (точка 24). Вж. също Решение от 24 септември 2002 г. по дело Falck и Acciaierie di Bolzano/Комисия (C-74/00 P и C-75/00 P, Recueil, стр. I-7869, точка 178), Решение от 18 януари 2007 г. по дело PKK и KNK/Съвет (C-229/05 P, Сборник, стр. I-439, точки 64—66) и Решение по дело Комисия/Département du Loiret, посочено по-горе (точка 99).

116. Вече имах случай да отбележа, че разликата между посочването на нов довод (което е допустимо) и на ново основание (което е недопустимо) е деликатен въпрос, по който подходите в съдебната практика невинаги са съгласувани [67]. Също така отбелязах, че оплакване, което почива на правно основание, различно от изложените пред Общия съд, трябва да бъде разглеждано като ново основание, чието посочване трябва да бъде обявено за недопустимо, докато оплакването, формулирано в подкрепа на вече изложено пред Общия съд основание, може според случая да представлява допустим довод [68].

117. В случая, що се отнася, на първо място, до Alstom, следва да се отбележи, че второто от основанията, които то посочва пред Общия съд, е изведено, също както в жалбата му до Съда, от нарушение на правните норми, уреждащи солидарната отговорност, водещо до нарушение на принципите на правната сигурност и личния характер на наказанията. Вярно е обаче, че с твърденията си пред Общия съд по това основание Alstom не визира изрично създаването на фактическа солидарност между последователните дружества майки, а иска да бъде санкционирано установяването на отношения на солидарна отговорност между него и Areva T&D SA, дружества, които вече не съставляват стопанска единица към момента на приемане на решението. Въпреки това се налага изводът, че с оплакването си от нарушение на принципа на личния характер на наказанията Alstom *изрично* възразява срещу това, че сумата от 25 500 000 EUR на наложената на Areva и на бившите му дъщерни дружества глоба е неразделна част от сумата от 53 550 000 EUR на глобата, наложена при условията на солидарност на Alstom и на Areva T&D SA, като твърди, че такова солидарно разпределение на дълга между съдлъжниците води до нарушение на принципа на личния характер на наказанията [69]. Този конкретен въпрос по-нататък е споменат и в съдебното заседание пред Общия съд, както следва от твърденията на Alstom, които не са оспорени от Комисията.

118. Именно от това верижно натрупване на глобата, наложена на Areva и на бившите му дъщерни дружества при условията на солидарност, с глобата, наложена на Alstom и на Areva T&D SA при условията на солидарност, произтича „фактическата“ солидарност между Areva и Alstom, срещу която се възразява в жалбите пред Съда. Освен това с оплакването от нарушение на принципа на правната сигурност, формулирано в първоинстанционното производство във връзка със същото основание, Alstom изрично изтъква несигурността при изпълнението на санкцията в резултат от прилагането на правилата за солидарната отговорност от страна на Комисията [70].

119. Ето защо следва да се констатира, че макар, стриктно погледнато, Alstom да не е посочило пред Общия съд, така както прави в жалбата си до Съда, оплакване в смисъл, че създаването на фактическа солидарност, наречена именно така [71], между Alstom и Areva води до нарушение на принципа на личния характер на наказанията и на принципа на правната сигурност, все пак във връзка с твърдения, почиващи на същите правни основания като изложените в жалбата до Съда, то изрично е изтъкнало, че предпоставката, от която произтича тази фактическа солидарност, а именно верижното натрупване на двете солидарно платими глоби на дъщерното дружество и на последователните дружества майки, води до такова нарушение.

67 — Вж. заключението ми по дело Prym и Prym Consumer/Комисия, посочено по-горе (точка 26), в което отбелязвам, че според мен да се прилага правилото за недопустимостта на новите основания за всеки нов довод, изложен от жалбоподателите в подкрепа на дадено основание, и да се прави извод за недопустимостта на посочения довод, е подход, който буди критики (вж. цитираната съдебна практика).

68 — Вж. по-специално моето заключение по дело Prym и Prym Consumer/Комисия, посочено по-горе (точка 27) и Решение от 25 октомври 2007 г. по дело Komninou и др./Комисия (C-167/06 P, точка 24).

69 — Вж. точки 80—85 от първоинстанционната жалба на Alstom, и по-специално точка 83.

70 — Пак там (точка 77).

71 — Страните изглежда са заимствали израза „фактическа солидарност“ от Решение по дело Trioplast, на което многократно се позовават.

120. При тези условия смятам, че не може да се приеме, че оплакванията, посочени от Alstom в жалбата му до Съда, изменят предмета на спора и съответно са недопустими. Тези оплаквания по-скоро доразвиват изложените пред Общия съд. Затова според мен те трябва да бъдат приети за допустими, що се отнася до Alstom.

121. Що се отнася до Areva, положението е малко по-различно. Всъщност на първа инстанция и то като Alstom сочи като (четвърто) основание наличието на нарушение на правилата за солидарната отговорност, с което се визира изрично само налагането на солидарно платима глоба на Areva T&D SA и на Alstom, а не създаването на фактическа солидарност между последователните дружества майки. По това основание Areva е изтъкнало, че погрешното прилагане на правилата за солидарната отговорност е довело до нарушение на принципа на правната сигурност [72], но не е формулирало оплакване от нарушение на принципа на личния характер на наказанията. Освен това, за разлика от констатираното при Alstom, от писмените изявления на Areva не личи във връзка с това основание то *изрично* да е възразило пред Общия съд срещу това, че неговата глоба е неделима част от глобата, наложена при условията на солидарност на Alstom и на Areva T&D SA. Следователно за Areva връзката между посоченото на първа инстанция основание и новото оплакване, формулирано в жалбата до Съда, е по-слаба, отколкото при Alstom.

122. Въпреки това, на първо място, в случая в първоинстанционното производство Areva е формулирало твърдения, почиващи поне отчасти на същото правно основание като посоченото в жалбата до Съда, а именно нарушение на принципа на правната сигурност при прилагането на правилата за солидарната отговорност. На второ място, с доводите си за нарушение на правилата за солидарната отговорност [73] то повдига въпроси относно връзката, която се установява между него и Alstom предвид двойното налагане на солидарно платими глоби на самото него и Areva T&D SA, от една страна, и на Alstom и Areva T&D SA, от друга. На трето място, както следва от точка 101 по-горе, Areva за разлика от Alstom изрично е поискало да бъде санкционирано прилагането от самия Общ съд на правилата за солидарната отговорност по съображението, че това е довело до създаване на „фактическа“ солидарност. В това отношение обаче от съдебната практика следва, че е допустимо жалбоподателят да обжалва решението на Общия съд пред Съда на основания, произтичащи от самото обжалвано съдебно решение и насочени към оспорване на неговата правилност [74]. На четвърто място, следва да се отбележи още, от една страна, че въпросът за верижното натрупване на две глоби при условията на солидарност, както отбелязах в точки 117 и 118 по-горе, е повдигнат от Alstom пред Общия съд, така че този въпрос не е бил напълно чужд на спора пред този съд, и от друга страна, че Общият съд съединява двете дела и се произнася с общо съдебно решение, с което отговаря по всички посочени пред него от страните основания [75].

72 — По-специално в петата част на посоченото четвърто основание.

73 — По-специално във връзка с третата, четвъртата и шестата част от четвъртото основание.

74 — Вж. заключението ми по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе (точки 139 и 140), както и Решение от 29 ноември 2007 г. по дело Stadtwerke Schwäbisch Hall и др./Комисия (C-176/06, точка 17).

75 — Дори и съединени, двете дела все пак са отделни дела с два предмета, които невинаги съвпадат. От съдебната практика обаче е видно, че когато Общият съд съедини две дела и постанови по тях общо решение, което дава отговор на всички основания, изложени от страните в производството пред Общия съд, признаването на определена свързаност между основанията и доводите, посочени от различните страни пред Общия съд, може да бъде допустимо при обжалване. Вж. в този смисъл Решение от 11 юли 2013 г. по дело Team Relocations и др./Комисия (C-444/11 P, точка 34) и Решение от 24 март 2011 г. по дело ISD Polska и др./Комисия (C-369/09 P, Сборник, стр. I-2011, точка 85 и цитираната съдебна практика).

123. При тези особени условия по мое мнение може да се приеме, че оплакването от нарушение на принципа на правната сигурност в резултат от създаването на фактическа солидарност между Areva и Alstom не може да измени предмета на спора, определен пред Общия съд. За сметка на това, тъй като не е посочено на първа инстанция нито от Areva, нито от бившите му дъщерни дружества, съжалбоподатели пред Общия съд (вече дъщерни дружества на Alstom и негови съжалбоподатели по дело C-253/11 P), оплакването от нарушение на принципа на личния характер на наказанията според мен следва по отношение на тях да се приеме за недопустимо.

ii) По същество

124. Както Areva, така и дружествата от групата Alstom по същество твърдят, че Общият съд е нарушил принципите на правната сигурност и на личния характер на наказанията, като е потвърдил начина, по който Комисията е приложила правилата за солидарната отговорност и който е довел до създаване на фактическа солидарност между Areva и Alstom, две дружества, които никога не са съставлявали единен стопански субект.

125. В това отношение следва първо да се припомни, че принципът на правната сигурност е общ принцип на правото на Съюза, който в частност изисква всеки акт на институциите на Съюза да бъде ясен и точен и да позволява на заинтересованите лица да се запознаят с точния обхват на задълженията, които той им налага, като те трябва да имат възможност да се запознаят по недвусмислен начин със своите права и задължения и да действат съобразно с тях[76]. Когато става въпрос за акт, който може да породи финансови последици, този принцип се налага с особена строгост, за да се позволи на заинтересованото лице да се запознае с точния обхват на задълженията, които този акт му налага[77].

126. Следва също така да се припомни, че принципът на личния характер на наказанията, който е следствие от принципа на личната отговорност, приложим във всяко административно производство, което може да приключи с налагане на санкции по силата на конкурентното право[78], изисква физическите и юридическите лица да бъдат санкционирани само за деяния, за които лично отговарят. Така съгласно този принцип отговорност за наказуемото деяние може да носи само неговият извършител[79] и следователно не може наказанието да бъде понесено от различно от виновното лице[80].

– По създаването на фактическа солидарност

127. В случая Комисията и (след изменението на глобата) Общият съд налагат на Alstom глоба от 53 550 000 EUR (намалена от Общия съд на 48 195 000 EUR), като за заплащането на посочената глоба отговаря в пълен размер и Areva T&D SA. За заплащането на глобата, наложена на Areva T&D SA, солидарно с Areva T&D SA отговарят и Areva и другите му две бивши дъщерни дружества в размер до 25 500 000 EUR (намалени на 20 400 000 EUR от Общия съд). Следователно за заплащането на глобата, наложена на прехвърленото дъщерно дружество Areva T&D SA, солидарно отговарят едновременно бившето и новото му дружество майка.

76 — Вж. в този смисъл Решение от 29 март 2011 г. по дело ThyssenKrupp Nirosta/Комисия (C-352/09 P, Сборник, стр. I-2359, точка 81) и Решение по дело ArcelorMittal Luxembourg/Комисия и Комисия/ArcelorMittal Luxembourg и др., посочено по-горе (точка 68).

77 — Вж. заключението на генералния адвокат Bot, представено на 11 септември 2007 г. по дело Комисия/Salzgitter (Решение от 22 април 2008 г., C-408/04 P, Сборник, стр. I-2767, точка 298 и цитираната съдебна практика).

78 — За по-задълбочен анализ на принципите за личната отговорност и за индивидуализирането на наказанията вж. заключението ми по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе (точка 74 и сл.).

79 — Вж. точка 63 от заключението на генералния адвокат Ruiz-Jarabo Colomer, представено на 11 февруари 2003 г. по дело Aalborg Portland и др./Комисия (Решение от 7 януари 2004 г., C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P и C-219/00 P, Recueil, стр. I-123).

80 — Вж. заключението на генералния адвокат Bot, представено на 26 октомври 2010 г. по дела ArcelorMittal Luxembourg/Комисия и Комисия/ArcelorMittal Luxembourg и др., посочени по-горе (точка 181).

128. В това отношение следва да се отбележи, че е безспорно, че Areva и Alstom никога не са съставлявали единен стопански субект и следователно двете заедно не са били предприятие по смисъла на конкурентното право. В случая дъщерното дружество, а именно Areva T&D SA, е съставлявало единен стопански субект последователно с Alstom през периода от 7 декември 1992 г. до 8 януари 2004 г. и с Areva и неговите бивши дъщерни дружества от 9 януари до 11 май 2004 г. Поради тази причина Комисията и впоследствие Общият съд налагат глоби, дължими де юре солидарно изключително от дъщерното дружество с последователните му дружества майки. Комисията и Общият съд не са създавали солидарност де юре между самите дружества майки.

129. В съответствие с присъщата на солидарната отговорност цел обаче [81] Комисията разполага с пълната свобода да събере глобата от едното или другото от съответните юридически лица според техните възможности за плащане. Така при посоченото в точка 127 по-горе разпределение на солидарната отговорност Комисията може да изиска плащане на цялата или на част от глобата от дъщерното дружество или от едното или другото от дружествата майки, които последователно са го контролирали, до изплащане на цялата глоба.

130. Ясно е обаче, че при такова разпределение на солидарната отговорност събирането на глобата от едно от дружествата майки винаги ще оказва влияние върху събирането ѝ от другото. Ако например Alstom плати на Комисията цялата глоба, дъщерното дружество (Areva T&D SA, понастоящем Alstom Grid SAS) ще бъде напълно освободено от задължението да плати своята глоба на Комисията и следователно Areva и бившите му дъщерни дружества, солидарни длъжници с Areva T&D SA, също ще се освободят от дълга. Обратно, ако Areva плати глобата на Комисията, дъщерното дружество и солидарният му съдлъжник Alstom ще бъдат освободени от отговорност до размера на сумата, платена от Areva на Комисията.

131. Именно това е „фактическата“ солидарност, сочена от Alstom и Areva.

– По нарушението на принципите на личния характер на наказанията и на правната сигурност

132. При подобно разпределение на отношенията на солидарна отговорност между юридическите лица, на които е наложена глоба за нарушение на правилата на конкуренцията, разпределение, водещо до създаването на фактическа солидарност между дружества майки, които никога не са съставлявали единен стопански субект, налице ли е нарушение на принципите на правната сигурност и личния характер на наказанията?

133. В случая, от една страна, потвърденото от Общия съд прилагане на правилата за солидарната отговорност от Комисията би довело до нарушение на принципа за личния характер на наказанията, припомнен в точка 126 по-горе, ако при посоченото по-горе разпределение на солидарната отговорност юридическото лице, от което Комисията събира глобата, е задължено да заплати глоба за наказуеми деяния, които не са извършени от предприятието, като част от което това лице е привлечено към отговорност за нарушението, и конкретно в настоящия случай — за наказуеми деяния, извършени през период, за който въпросното юридическо лице вече (или още) не може да бъде привлечено към отговорност за противоправното поведение, тъй като вече (или още) не е било част от единния стопански субект, отговарящ за това поведение.

81 — Вж. в това отношение точка 52 от моето заключение по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе.

134. От друга страна, би било налице нарушение на принципа на правната сигурност, ако като следствие от разпределението на солидарната отговорност, избрано в спорното решение и потвърдено в обжалваното съдебно решение, заинтересованите лица, а именно юридическите лица, санкционирани за неправомерното поведение на стопанската единица, към която те принадлежат, не могат да узнаят точно и недвусмислено обхвата на задълженията, които са им наложени с актовете на институциите, а именно със спорното решение, и доколкото потвърждава разпределението на солидарната отговорност, с обжалваното съдебно решение.

135. В случая, както отбелязах в точка 128, Areva и Alstom никога не са съставлявали единен стопански субект и следователно двете заедно никога не са били едно предприятие по смисъла на конкурентното право. За сметка на това те последователно образуват с дъщерното дружество Areva T&D SA два отделни стопански субекта, всеки от които е индивидуално отговорен за картела през различни периоди и при различни условия.

136. Освен това се налага изводът, че в случая отговорността на всяко от дружествата майки е изцяло производна на тази на дъщерното дружество, така че, доколкото в рамките на своята свобода на преценка [82] Комисията е решила да наложи глоба на дружеството майка при условията на солидарност с дъщерното дружество, отговорността на дружеството майка не може да надхвърля тази на дъщерното дружество [83]. При тези условия сумите, които Комисията определя като дължими от дружествата майки, представляват максималният размер, до който последователните дружества майки съответно отговарят солидарно с дъщерното дружество [84].

137. Вярно е обаче, както отбелязва Общият съд в точка 220 от обжалваното съдебно решение за Alstom, че съгласно спорното решение дружествата майки носят лична отговорност за извършеното нарушение.

138. Въпреки това, в случай като този по настоящото дело, в който двете дружества майки никога не са образували заедно стопански субект, а Комисията приема, че те отговарят солидарно с дъщерното дружество, принципът за личния характер на наказанията изисква глобата, наложена на всяко от тях, да не надхвърля припадащата му се част от солидарния дълг. Тази припадаща се част е равна на определената за всяко от дружествата майки част от общата сума, до размера на която дъщерното дружество отговаря солидарно с последователните си дружества майки [85].

139. В случая разпределението на солидарната отговорност, избрано от Комисията и потвърдено от Общия съд, е проблематично в този аспект. Всъщност, тъй като липсва съответствие между размера на глобата, наложена на дъщерното дружество Areva T&D SA, и размера на глобите, наложени при условията на солидарност с него на последователните му дружества майки, не е възможно да се определи каква глоба съответства на личната отговорност на всеки от отделните стопански субекти, посочени в точка 135. Напротив, оказва се, от една страна, че първият от тези стопански субекти (съставен от Alstom и Areva T&D SA) отговаря за цялата глоба, независимо че не е извършвал нарушението през целия период, за който е наложена глобата (а именно периодът от 7 декември 1992 г. до 11 май 2004 г.), и от друга страна, че отговорността на втория стопански субект (съставен от Areva T&D SA, Areva и другите бивши дъщерни дружества на последното) надхвърля съществено припадащата се част от размера на глобата, определен за цялото нарушение през въпросния период. Според мен подобно положение е несъвместимо с принципа за личния характер на наказанията.

82 — Вж. в това отношение Решение от 24 септември 2009 г. по дело Erste Group Bank и др./Комисия (C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P и C-137/07 P, Сборник, стр. I-8681, точки 81—84) и моето заключение по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе (точка 81).

83 — Вж. в това отношение Решение от 22 януари 2013 г. по дело Комисия/Tomkins (C-286/11 P, точка 43), което потвърждава Решение по дело Tomkins/Комисия, посочено по-горе (по-специално, точка 38).

84 — Вж. в този смисъл Решение по дело Trioplast, посочено по-горе (точка 168).

85 — Пак там (точка 169).

140. Освен това, доколкото дружествата майки не могат да определят по недвусмислен начин точния размер на глобата, която трябва да платят за периода, за който са приети за солидарно отговорни за нарушението с дъщерното си дружество, следва да се констатира и нарушение на принципа на правната сигурност.

141. Според мен проблемите всъщност произтичат от това, че в спорното решение Комисията третира групата Areva и групата Alstom като единен субект още от началото на изчисляването на глобата [86]. В това отношение, без да е необходимо да давам становище специално по този въпрос, бих искал да отбележа, че самò по себе си е без значение изтъкнатото от Комисията обстоятелство, че по дело Trioplast Общият съд постановява, че подходът, при който за дружеството майка се определя същият начален размер като приетия по отношение на дъщерното дружество, което пряко е участвало в картела, без този начален размер да бъде разделян в случай на редуване на няколко дружества майки във времето, не може да се счита за неподходящ. Всъщност, от една страна, настоящите жалби визират не метода за изчисляване на глобата, а прилагането на правилата за солидарната отговорност. От друга страна, този довод е безпредметен, тъй като, дори посоченият метод да не е погрешен сам по себе си, това с нищо не би променило факта, че в случая разпределението на солидарната отговорност, избрано от Комисията и потвърдено от Общия съд, води до нарушение на принципа за личния характер на наказанията и на принципа на правната сигурност.

142. Следва освен това да се отбележи, че несигурността не може да бъде компенсирана с правилото за отговорност за равни части от дълга, установено от Общия съд в точка 215 от обжалваното съдебно решение и споменато в точка 100 по-горе.

143. Всъщност, от една страна, както посочвам в точки 88 и 89 от заключението си по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе, и както ще изясня в точка 155 и сл., не е безспорно, че такова правило съществува в конкурентното право на Съюза.

144. От друга страна, във всички случаи, дори и да съществува такова правило, то не би могло да компенсира несигурностите, произтичащи от възприетото в случая разпределение на солидарната отговорност. Всъщност неговото прилагане в случая според мен съдържа риск от това общият размер на глобата, която дадено юридическо лице действително ще плати, да зависи от дискреционното решение на Комисията от кого от длъжниците да събере глобата. Всъщност този размер би могъл да варира според това дали Комисията ще реши да събере глобата от единия [87] или от другия [88] длъжник, което ми се струва недопустимо по принцип и особено когато съдлъжниците никога не са принадлежали към единен стопански субект.

86 — Вж. съображение 486 от спорното решение.

87 — Когато се прилага правилото за отговорност за равни части от дълга, аз виждам положението по следния начин: ако Комисията реши да събере цялата глоба в размер (след решението на Общия съд) на 48 195 000 EUR от Alstom, последното би могло да си върне половината от тази сума от Areva T&D SA посредством регресен иск. Тогава Alstom в действителност би заплатило общо половината от глобата, а именно 24 097 500 EUR. Areva T&D SA би трябвало да понесе другата половина. За тази сума обаче Areva и другите му бивши дъщерни дружества са солидарни съдлъжници на Areva T&D SA в размер до 20 400 000 EUR, така че Areva T&D SA би могло да поиска от останалите си трима съдлъжници тяхната припадаща се част от тази сума (съответстваща на 5 100 000 EUR за всеки), а Areva T&D SA да остане единствено отговорно за разликата от 3 697 500 EUR между глобата, разделена с Alstom, и глобата, за която Areva и другите бивши дъщерни дружества са съдлъжници. В такъв случай действителната глоба за Alstom би възлизала на 24 097 500 EUR, тази за Areva T&D SA би възлизала на 8 797 500 EUR (оставащите 3 697 500 EUR плюс 5 100 000 EUR), а тази за Areva и другите му две бивши дъщерни дружества би възлизала на 5 100 000 EUR за всяко от тях.

88 — За сметка на това, ако Комисията реши да събере първо глобата от Areva в размер на сумата, за чието заплащане то отговаря солидарно с Areva T&D SA и другите две бивши дъщерни дружества, аз виждам положението по следния начин: Areva би било задължено да плати глобата от 20 400 000 EUR, а след това би могло да изиска от солидарните си съдлъжници да му заплатят припадащата им се част (а именно по 5 100 000 EUR от всеки), евентуално посредством регресен иск. Дължима към Комисията все още би била останалата част от глобата, а именно 27 795 000 EUR. След това Alstom и Areva T&D SA биха си разделили поравно посочената сума плюс, евентуално, 5 100 000 EUR, платени от Areva T&D SA на Areva В такъв случай действителната глоба за Alstom би възлизала на 13 897 500 EUR (а именно половината от 27 795 000 EUR) или евентуално на 16 447 500 EUR (ако трябва да поеме половината от сумата 5 100 000 EUR от Areva T&D), тази за Areva T&D SA би възлизала на 18 997 500 EUR (а именно 13 897 500 + 5 100 000 EUR) или евентуално на 16 447 500 EUR, а тази за Areva и другите му две бивши дъщерни дружества би била равна на 5 100 000 EUR за всяко от тях.

145. Колкото до искането на Комисията за замяна на мотиви, доколкото то цели да оспори нейната компетентност да определя вътрешните отношения между солидарните съдлъжници по глобата, смятам, че то следва да бъде отхвърлено по причините, посочени в точки 160—163, 169 и 173 по-нататък, както и, по-подробно, в анализа на първото и третото от изтъкнатите от Комисията основания за обжалване по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе, който се съдържа в точки 42—91 от моето заключение по въпросното дело. Извън това, Комисията според мен всъщност не иска замяна на мотиви, а по-скоро оспорва оплакванията на жалбоподателите. В светлината на гореизложените съображения обаче доводите ѝ следва да бъдат отхвърлени.

146. Предвид всичко изложено по-горе по мое мнение оплакванията от грешка при прилагането на правилата за солидарната отговорност, водеща до нарушение на принципите на правната сигурност и личния характер на наказанията във връзка със създаването на фактическа солидарност между Areva и Alstom, следва да бъдат приети, като се има предвид, че съобразно посоченото в точка 123 по-горе оплакването конкретно на Areva от нарушение на принципа за личния характер на наказанията е недопустимо.

3. По неправилното прилагане на правилата за солидарната отговорност, водещо до нарушение на принципите на правната сигурност и личния характер на наказанията и на член 7 ЕО, както и по неизпълнението на задължението за мотивиране

а) Доводи на страните

i) Доводи на Areva и на дружествата от групата Alstom

147. По третото основание, посочено от Areva, и съответно по първата част от четвъртото основание, по последното оплакване към втората част от четвъртото основание и по третата част от второто основание, посочени от дружествата от групата Alstom, жалбоподателите твърдят неправилно тълкуване и прилагане на понятието за солидарност при заплащането на глобата, което водело до нарушение на принципите на правната сигурност и личния характер на наказанията и на член 7 ЕО, и също така сочат неизпълнение на задължението за мотивиране от страна на Общия съд.

148. Първо, и Areva, и дружествата от групата Alstom оспорват правилото за отговорност за равни части от дълга, установено в точка 215 от обжалваното съдебно решение[89]. От една страна, това правило било ново и лишено от правно основание, тъй като Общият съд не можел да намери такова в Решение по дело Aristrain/Комисия[90], на което се позовава, като се има предвид, че същото не било относимо. От друга страна, според Alstom това правило било и погрешно, тъй като механизмът на солидарната отговорност управлявал само отношенията между кредитора и солидарните съдлъжници, но не и вътрешните отношения между солидарните съдлъжници[91]. Така, като се основал на правилото за отговорност за равни части от дълга, което обаче противоречало на понятието за солидарност в правото на Съюза, Общият съд допуснал грешка при прилагане на правото, като въз основа на това приел, че всяко от санкционираните дружества може да извлече от спорното решение извод за припадащата му се

89 — Вж. точка 100 от настоящото заключение.

90 — Решение от 2 октомври 2003 г. (C-196/99 P, Recueil, стр. I-11005).

91 — Areva, обратно, твърди, че споделя позицията на Общия съд, изложена в точка 214 от обжалваното съдебно решение, съгласно която солидарната отговорност управлява не само отношенията между кредитора и съдлъжниците, но и отношенията между съдлъжниците.

част, която трябва да понесе в отношенията си със своите солидарни съдлъжници [92]. Освен това, тъй като спорното решение не позволявало на въпросните дружества да узнаят по недвусмислен начин как да си разпределят глобата, Общият съд се произнесъл в нарушение на принципите на правната сигурност и личния характер на наказанията.

149. Второ, Alstom също така твърди, че като се основал на правилото за отговорност за равни части от дълга, Общият съд допуснал грешка при прилагане на правото, като приел, че Комисията не е делегирала на националния съд или на арбитраж правомощието за определяне на припадащата им се част от глобата [93]. Задача на Комисията било, като вземе предвид обстоятелствата по случая и характерните особености на предприятието, да определи припадащата се част на всеки съдлъжник. Когато, както в случая, не направи това, Комисията в нарушение на член 7 ЕО делегирала имплицитно това правомощие на трето лице, а именно на национален съд или арбитраж, въпреки че въпросът не бил от компетентността на тези инстанции.

150. Трето, жалбоподателите твърдят, че като мотивира погрешно на основата на такова правило отхвърлянето на доводите им за нарушение на принципа на правната сигурност и за незаконно делегиране на правомощията на Комисията [94], Общият съд изменил съдържанието на спорното решение в смисъл, обратен на волята на Комисията, и следователно нарушил задължението си за мотивиране, като заменил със свои изводите на Комисията. Всъщност в спорното решение изобщо не се споменавало такова правило. Напротив, пред Общия съд Комисията подкрепила обратното тълкуване на спорното решение.

151. Освен това дружествата от групата Alstom оспорват възражението за недопустимост на твърденията им за незаконно делегиране на правомощията на Комисията. Това не били нови твърдения, тъй като Alstom посочило този довод пред Общия съд. Във всички случаи тези твърдения били тясно свързани с основанието, изведено от нарушение на принципа за личния характер на наказанията. Те също така възразяват срещу замяната на мотиви, поискана от Комисията, като молят за отмяна на обжалваното съдебно решение.

ii) Доводи на Комисията

152. Макар да поддържа, че оплакванията на Areva и дружествата от групата Alstom следва да бъдат отхвърлени, Комисията все пак се съгласява с някои аспекти на доводите им и във връзка с тях иска от Съда замяна на мотивите на обжалваното съдебно решение. По-специално, Комисията споделя съображението, че Решение по дело Aristrain/Комисия, посочено по-горе, в случая не е относимо. Обратно, Комисията смята, че доводът на Alstom за незаконно делегиране на санкционните правомощия на Комисията е недопустим, тъй като е нов довод, който Alstom не е посочвало пред Общия съд.

153. По въпроса за основателността на тези доводи Комисията твърди, че те почиват на погрешната предпоставка, че Комисията е делегирала незаконно свои правомощия, доколкото не е уредила в спорното решение вътрешните отношения между съдлъжниците, и по-специално припадащите им се части от общия дълг. Тези доводи били, на първо място, непоследователни. Всъщност, ако Areva и Alstom са смятали, че Комисията е изключително компетентна да урежда отношенията между съдлъжниците, не било ясно защо те сами са уредили този въпрос по договорен път. Освен това в своите жалби до Съда Areva и дружествата от групата Alstom се съгласявали с възможността въпросът за припадащата се част да се решава от националните съдилища или от арбитражи, което изключвало каквото и да било незаконно делегиране на

92 — Точка 226 от обжалваното съдебно решение.

93 — Пак там.

94 — Пак там (точки 210—218 и 236).

изключителното според тях правомощие на Комисията. Във всички случаи, обратно на намекнатото от Общия съд в обжалваното съдебно решение[95], Комисията нямала никакво правомощие да определя припадащите се части на съдлъжниците, така че нямало как да делегира незаконно подобно правомощие, нито пък можело да се заключи, че когато в решението, налагащо глоба при условията на солидарност, не е предвидено нищо в това отношение, съдлъжниците отговарят за равни части от дълга.

154. Накрая, що се отнася до точки 213—215, 222, 236 и 257 от обжалваното съдебно решение, в които се споменава понятието за припадащи се части от общия дълг на солидарните длъжници, Комисията смята, че те отразяват редица грешки при прилагане на правото и че е уместно Съдът да замени съдържащите се в тях мотиви с нови. Комисията смята, че Общият съд не е съобразил пределите на правомощията и задълженията, които член 23 от Регламент № 1/2003 съответно предоставя и налага на Комисията, и по този начин засяга правния ред на всяка държава членка и свободата на договаряне на страните. Правомощието ѝ да налага глоби се простирало само до външното правоотношение, а именно отношението между Комисията и задълженото да плати глобата предприятие — адресат на решението ѝ. Обстоятелството, че в рамките на това външно правоотношение посочването на солидарно отговорните съдлъжници произвежда определени правни последици, самò по себе си не можело да породи задължение за Комисията да определи припадащите се части на съдлъжниците в техните вътрешни отношения.

б) Анализ

155. Що се отнася, на първо място, до правилото за отговорност за равни части от дълга, което Общият съд споменава в точка 215 от обжалваното съдебно решение и което аз посочих в точка 100 по-горе, в точки 88 и 89 от заключението си по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе, излагам съмненията си в относимостта на подобно правило, създадено от Общия съд.

156. Всъщност това правило, което изглежда е заимствано от правния режим на солидарното задължение в гражданското право на някои държави членки[96], по мое мнение, от една страна, е несъвместимо с принципите на личната отговорност и личния характер на наказанията, доколкото предвижда един вид презумпция за равна отговорност между солидарните длъжници по глобата за участието им в единно поведение на предприятието, участие, което не е непременно едно и също за всички разглеждани субекти.

157. От друга страна, според мен то е лишено от нормативно основание или поне от адекватно принципно основание. В точка 88 от заключението си по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе, отбелязвам, че за да се обоснове правило като установеното от Общия съд правило за отговорност за равни части дълга, според мен не е достатъчно общо позоваване на правния режим на солидарното задължение в частното право при липса на каквито и да е други обяснения относно причините, поради които един изведен от този режим принцип би бил приложим в конкурентното право, макар че естеството на задължението за плащане, което тежи върху дружествата, на които Комисията е наложила глоби при условията на солидарна отговорност за нарушение на конкурентното право, което има квазинаказателен характер[97], е различно от това на частноправните съдлъжници.

95 — По-специално в точки 215 и 229.

96 — В това отношение вж. по-специално точка 155 от Решение по дело Siemens Österreich и др./Комисия, посочено по-горе. Това съдебно решение, което засяга същото спорно решение и е произнесено в същия ден като обжалваното съдебно решение, се обжалва в дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе. Както отбелязах в точка 2, представям заключението по това дело едновременно с настоящото заключение.

97 — Вж. точка 40 и цитираната съдебна практика в заключението на генералния адвокат Kokott, представено на 28 февруари 2013 г. по дело Schenker & Co. и др. (Решение от 18 юни 2013 г., C-681/11).

158. В посоченото по-горе заключение също така признавам, че се затруднявам да установя защо би било релевантно позоваването, съдържащо се и в точка 215 от обжалваното съдебно решение, на точки 100 и 101 от Решение по дело Aristrain/Комисия, посочено по-горе. Действително в това решение Съдът не е признал принципа, установен от Общия съд в обжалваното съдебно решение. Той по-скоро критикува Общия съд за това, че не е санкционирал липсата на мотиви на решението на Комисията, която налага глоба на дружество, като му вменява поведението на друго свързано с него дружество, без обаче да е доказано наличието на стопанско единство между тях. Следователно в това дело дори не става дума за налагане на солидарно платими глоби на няколко субекта [98].

159. От това следва, че за да отхвърли оплакванията и твърденията за нарушение на принципа на правната сигурност, Общият съд не е можел да се основава на това правило и затова неправилно в точка 215 от обжалваното съдебно решение е приел, че всяко от дружествата, на които е наложена глоба при условията на солидарност, може да узнае със сигурност каква е припадащата му се част от глобата.

160. В това отношение следва също да се отбележи, че, както посочвам в точки 85 и 86 от заключението си по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе, когато към момента на приемане на решението на Комисията стопанският субект вече не съществува във формата, съществувала при извършване на нарушението, и когато в такъв случай в рамките на свободата на преценка, с която разполага, Комисията реши да наложи солидарно платими глоби на юридически лица, които вече не са част от такъв единен стопански субект, принципът за личния характер на наказанията поставя изискване за правна сигурност във връзка с определянето на санкцията за тези субекти в техните вътрешни отношения.

161. Всъщност, макар че външно отговорят пред Комисията за пълното заплащане на глобата за нарушението, извършено от предприятието, тези субекти, доколкото към момента на приемане на решението вече не са единен стопански субект, трябва да могат да узнаят припадащата им се част, която трябва да понесат във вътрешните отношения със солидарните си съдлъжници, с които вече нямат икономическа, организационна и правна връзка, достатъчна, за да обоснове включването им в една стопанска единица.

162. От това следва, че когато в рамките на своята свобода на преценка [99] Комисията реши да установи солидарна отговорност между субекти, които са съставлявали стопанска единица към момента на извършване на нарушението, но които към момента на приемане на решението вече не са част от същата стопанска единица, посочената институция не може да се отклони от задължението си да установи припадащата се част от глобата, която субектът, който вече няма връзки, обосноваващи неговото включване в стопанската единица, трябва да понесе във вътрешните отношения с останалите съдлъжници.

163. В това отношение следва също да се отбележи, че макар и страните несъмнено да могат, в рамките на свободата си на договаряне, да определят в своите частноправни отношения кой субект каква част от глобата да понесе, все пак не е допустимо те свободно да определят размера на отговорността на всяко от санкционираните юридически лица и съответно да фиксират съответните им припадащи се части от глобата, които, тъй като имат природа на санкция, се уреждат от конкурентното право. В това отношение споделям становището на Общия съд, защото именно в този смисъл разбирам точка 214 от обжалваното съдебно решение, в която последният приема, че страните не могат да уговарят свободно начина, по който трябва да разпределят помежду си размера на наложената им глоба. Следователно, що се

98 — Вж. моето заключение по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе (точки 89 и 93). Впрочем това, че не става дума за солидарно платима глоба, е потвърдено в самото Решение на Общия съд от 11 март 1999 г. по дело Aristrain/Комисия (T-156/94, Recueil, стр. II-645, точка 67).

99 — Вж. съдебната практика, посочена в бележка под линия 81 от настоящото заключение.

отнася до твърдението на Комисията, че солидарните съдлъжници могат да си разпределят свободно размера на глобата, това е вярно в рамките на техните частноправни отношения, но не е достатъчно за изпълнението на произтичащото от принципа на правна сигурност изискване всяко заинтересовано лице да се запознае точно и недвусмислено с обхвата на задълженията, които му налага решението на Комисията.

164. В светлината на тези съображения намирам основания да приема, че в точки 214—218, 222 и 236 от обжалваното съдебно решение Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като е отхвърлил изложените пред него доводи на жалбоподателите въз основа на правилото за отговорност за равни части от дълга.

165. Що се отнася, на второ място, до оплакването на Alstom, че Общият съд допуснал грешка при прилагане на правото, като установил, че Комисията не е делегирала на националния съд или на арбитраж правомощието за определяне на припадащите се части на солидарните съдлъжници за заплащането на глобата, следва първо да се отхвърли възражението за недопустимост, посочено от Комисията, която намира, че това е недопустимо посочване на ново основание.

166. В това отношение от съдебната практика е видно, че като се има предвид, че всяка страна трябва да може да оспори всички мотиви на съдебното решение, които имат неблагоприятни последици за нея, когато Общият съд е съединил две дела и постановява по тях общо решение, което дава отговор на всички основания, изложени от страните в производството пред Общия съд, всяка от тях може да изрази несъгласие със съображенията, свързани с основания, които са били повдигнати пред Общия съд само от жалбоподателя по другото съединено дело, ако тези съображения имат неблагоприятни за нея последици [100].

167. Безспорно е обаче, че Areva и неговите бивши дъщерни дружества са посочили такова основание пред Общия съд, който отговаря на него в точки 232—237 от обжалваното съдебно решение. При тези обстоятелства, що се отнася до трите бивши дъщерни дружества на Areva, прехвърлени на Alstom, това основание не е ново. Що се отнася до Alstom, след като няма съмнение, че тези съображения на Общия съд имат неблагоприятни последици за него, следва да се приеме, че за него също е допустимо да ги оспорва в производството по обжалване.

168. Всъщност следва да се припомни, че по силата на принципа на предоставената компетентност [101] Съюзът действа единствено в границите на компетентност, която държавите членки са му предоставили с Договорите, с оглед постигане на поставените в тези Договори цели. Всяка компетентност, която не е предоставена на Съюза с Договорите, принадлежи на държавите членки. Освен това съгласно член 13, параграф 2, първо изречение ДЕС (по-рано член 7, параграф 1, второ изречение ЕО) всяка институция действа в кръга на правомощията, които са ѝ предоставени с Договорите, в съответствие с процедурите, условията и целите, предвидени в тях.

169. Както обаче обясних подробно в точка 48 и сл. от заключението си по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе, към които препращам, смятам, че не е възможно да се отрече, че при упражняване на правомощието да налага санкции за нарушения на нормите за конкуренция Комисията може да определя вътрешното разпределение на глобата между солидарните съдлъжници, доколкото това е необходимо за постигане на присъщата на

100 — Вж. Решение по дело Team Relocations и др./Комисия, посочено по-горе (точка 34 и цитираната съдебна практика).

101 — Този принцип е закрепен в член 5, параграф 2 ДЕС.

това правомощие цел, а именно да се осигури спазване на предвидените в тези норми забрани. За сметка на това, в определени случаи като този, който посочих в точки 160—162 по-горе, става необходимо да се определят припадащите се части на съдлъжниците, санкционирани от Комисията при условията на солидарност.

170. В случая, тъй като е решила да санкционира при условията на солидарност две дружества, които вече не съставляват стопанска единица към момента на приемане на решението, а именно Alstom и Areva T&D SA, Комисията според мен е трябвало да определи съответните им припадащи се части.

171. От това следва, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като в точки 236 и 237 от обжалваното съдебно решение отхвърля оплакванията и твърденията за нарушение на член 7 ЕО, като преценява, че те се основават на неправилна хипотеза, тъй като в случая Комисията била определила в спорното решение степента на отговорност на Areva T & D SA и на Alstom за участието на разглежданото предприятие в нарушението от 7 декември 1992 г. до 8 януари 2004 г. и следователно припадащата им се част от размера на глобата, за чието заплащане отговарят солидарно пред Комисията.

172. Що се отнася, на трето място, до оплакването за неизпълнение на задължението за мотивиране, смятам, че то не може да бъде прието. Всъщност, когато в точки 214 и 216, както и в точка 236 от обжалваното решение се мотивира защо отхвърля посочените основания във връзка с правната сигурност и незаконното делегиране на правомощия, Общият съд просто излага правни съображения за прилагането на правилата за солидарната отговорност, така както ги тълкува той. Независимо че не споделям това тълкуване, смятам, че в рамките на контрола за законосъобразност Общият съд определено може да се основава на такива правни съображения. Следователно не може да се твърди, че Общият съд незаконосъобразно е заменил мотивите на спорното решение.

173. Що се отнася, накрая, до искането на Комисията за замяна на мотиви, което цели да оспори нейната компетентност да определя вътрешните отношения между солидарните съдлъжници, то следва да бъде отхвърлено в светлината на съображенията, посочени в точки 160—163 и 169 по-горе. Доколкото това искане съответства по същество на доводите, изложени от Комисията по първото и третото от изтъкнатите от нея основания за обжалване по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе, по-задълбочени съображения по въпроса могат да се намерят в анализа на тези основания в точки 42—91 от моето заключение по посоченото дело.

4. Заключение по основанията и оплакванията във връзка с прилагането на правилата за солидарността

174. В заключение, предвид всичко изложено по-горе по мое мнение второто и третото основание, посочени от Areva, както и четвъртото основание, посочено от дружествата от групата Alstom, са налице и следователно предвидената в точка 3, второ тире от диспозитива на обжалваното съдебно решение глоба трябва да бъде отменена.

Д – *По четвъртото основание, посочено от Areva, а именно неправилно прилагане на принципите на пропорционалност и равно третиране*

175. По четвъртото основание Areva твърди, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като не е упражнил пълен съдебен контрол, за да отстрани извършеното от Комисията нарушение на принципите на пропорционалност и равно третиране, що се отнася до наложената му при условията на солидарност глоба.

176. Areva отбелязва, първо, че за нарушение с продължителност четири месеца е санкционирано да заплати при условията на солидарност сума, представляваща приблизително половината от сумата, която Alstom трябва да заплати при условията на солидарност за нарушение с продължителност дванадесет години, или приблизително двойно повече от глобата, която Alstom трябва да заплати самостоятелно за прякото си участие в картела за период от четири години. Такава разлика в размера на глобите противоречала на принципа на пропорционалност. Второ, Общият съд нарушил принципа на равно третиране, като потвърдил спорното решение, което санкционира Areva много по-строго от Alstom, въпреки че Alstom е едно от дружествата основатели на картела, въпреки че общата продължителност на участието на Alstom в картела надхвърля 47 пъти продължителността на участието на Areva и въпреки че оборотът на Alstom е по-голям от този на Areva.

177. Затова в пределите на правомощието си за пълен съдебен контрол Общият съд трябвало да прецени дали размерът на наложената на Areva глоба е пропорционален на тежестта и продължителността на нарушението, както и дали е съобразен с принципа на равно третиране. В приложение на тези принципи той трябвало да намали размера на глобата, дължима от Areva при условията на солидарност.

178. Следва първо да се анализират повдигнатите от Комисията възражения за недопустимост на твърденията за наличие на такива основания.

179. Комисията поддържа, на първо място, че твърденията по това основание са недопустими, тъй като в жалбата до Съда Areva не уточнявало кои точки от обжалваното съдебно решение според него отразяват неправилно прилагане на правото. В това отношение бих искал да отбележа, че макар член 169, параграф 2 от новия Процедурен правилник на Съда да предвижда, че с изтъкнатите в жалбата основания и доводи ясно се указват оспорените части от мотивите на съдебния акт на Общия съд, в стария Процедурен правилник, който е приложим за настоящото дело, не е изрично предвидено подобно изискване [102]. Наистина още преди влизането в сила на новия Процедурен правилник в постоянната съдебна практика се приема, че съобразно член 58 от Статута на Съда и член 112, параграф 1, буква в) от предишния Процедурен правилник на Съда жалбата трябва точно да посочва пороците на съдебното решение, чиято отмяна се иска, както и правните доводи, с които по специфичен начин се подкрепя това искане [103].

180. Същевременно в случая трябва да се констатира, че по същество Areva оспорва решението на Общия съд заради това, че той не е упражнил пълен съдебен контрол. Когато обаче жалбоподателят се оплаква от пропуск в съдебното решение, поначало няма как да посочи конкретни точки от това решение, към които да отнесе оплакването си или които да показват този пропуск. Освен това Areva посочва правните доводи, с които по специфичен начин се подкрепя неговото искане, а именно за грешка при прилагане на правото във връзка с твърдяното от него нарушение на принципите на пропорционалност и равно третиране от страна на Комисията.

181. При тези условия смятам, че твърденията на Areva за наличие на четвъртото основание не може да се приемат за недопустими поради това, че дружеството не е пояснило кои точки от обжалваното съдебно решение според него отразяват неправилното прилагане на правото.

102 — Вж. точка 49 от настоящото заключение.

103 — Вж. Решение от 2 април 2009 г. по дело France Télécom/Комисия (C-202/07 P, Сборник, стр. I-2369, точка 55) и Определение от 2 февруари 2012 г. по дело Elf Aquitaine/Комисия (C-404/11 P, точка 15).

182. На второ място, Комисията смята, че посочването на това основание е недопустимо, от една страна, защото е ново основание, което не е било предявено пред Общия съд, и от друга страна, защото целта му е Съдът да преразгледа изменения от Общия съд размер на глобата, което не било от неговата компетентност.

183. В това отношение първо следва да се припомни, че съгласно посочената в точка 112 по-горе съдебна практика, тъй като при обжалването пред Съда не може да се изменя предметът на спора пред Общия съд, страните не могат да изтъкват за първи път пред Съда основание, което са можели, но не са посочили пред Общия съд.

184. Освен това, въпреки че, както посочих в точка 122 по-горе, съгласно съдебната практика е допустимо жалбоподателят да обжалва решението на Общия съд пред Съда на основания, произтичащи от самото обжалвано съдебно решение и насочени към оспорване на неговата правилност [104], все пак от постоянната съдебна практика следва, че в производството по обжалване Съдът не замества по съображения за справедливост изводите на Общия съд със свои изводи по въпроса за пропорционалността на съответната глоба, а само проверява дали Общият съд не е допуснал явни грешки при упражняването на пълен съдебен контрол, например поради това че не е съобразил всички релевантни аспекти на случая [105]. В производството по обжалване би могло само по изключение да се установи, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото предвид неподходящия размер на дадена глоба, а именно когато „размерът на санкцията е не просто неподходящ, но и прекомерен до степен на непропорционалност“ [106].

185. Освен това от практиката на Съда следва, че упражняването на пълен съдебен контрол не бива при определянето на размера на глобите да води до дискриминация между предприятията, участвали в споразумение, което противоречи на член 101, параграф 1 ДФЕС [107].

186. В случая в жалбата до Съда Areva твърди, че Общият съд е допуснал грешка при прилагането на правото, защото не упражнил пълен съдебен контрол, така че да *отстрани* нарушението на принципите на пропорционалност и равно третиране от страна на Комисията, що се отнася до наложената му при условията на солидарност глоба.

187. Съдът обаче вече е постановил, че евентуалната непропорционалност на наложената с решение на Комисията глоба не е абсолютно основание за отмяна и съответно не подлежи на служебен контрол от страна на Общия съд. Следователно същият се произнася по наличието на основание за отмяна поради непропорционалност на глобата само ако това основание е посочено от жалбоподателя [108]. Същите съображения важат за нарушението на принципа на равно третиране като основание за отмяна [109].

104 — Вж. заключението ми по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе (точки 139 и 140), както и Решение по дело Stadtwerke Schwäbisch Hall и др./Комисия, посочено по-горе (точка 17). За разлика от Areva, в дело C-232/11 P, по което е представено посоченото заключение, Reyrolle изтъква като основание за обжалване нарушението на посочените принципи от самия Общ съд при изменението на глобата в пределите на правомощието му за пълен съдебен контрол.

105 — Вж. точка 222 и цитираната съдебна практика в заключението на генералния адвокат Kokott по посоченото по-горе дело Schindler Holding и др./Комисия.

106 — Вж. в този смисъл Решение от 22 ноември 2012 г. по дело E.ON Energie/Комисия (C-89/11 P, точка 126) и Решение от 30 май 2013 г. по дело Quinn Barlo и др./Комисия (C-70/12 P, точка 57).

107 — Вж. Решение от 6 декември 2012 г. по дело Комисия/Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, точка 80) и Решение по дело Quinn Barlo и др./Комисия (точка 46).

108 — Вж. в този смисъл Решение от 14 март 2013 г. по дело Viega/Комисия (C-276/11 P, точка 57).

109 — Вж. в този смисъл Решение от 1 октомври 1998 г. по дело Langnese-Iglo/Комисия (C-279/95 P, Recueil, стр. I-5609, точки 53—55) и Решение на Общия съд от 6 март 2002 г. по дело Diputación Foral de Álava и др./Комисия (T-92/00 и T-103/00, Recueil, стр. II-1385, точка 90).

188. Освен това Съдът подчертава, че макар при упражняване на пълен съдебен контрол съдът на Съюза да е овластен не просто да се произнесе по законосъобразността на санкцията, но и да замени преценката на Комисията със своя и съответно да отмени, намали или увеличи наложената глоба или периодична имуществена санкция, от една страна, упражняването на това правомощие не е равнозначно на служебен контрол, и от друга, производството пред юрисдикциите на Съюза е състезателно. Затова извън абсолютните основания за отмяна, които съдът е длъжен да разгледа служебно и сред които е например липсата на мотиви на обжалвания акт, основанията за отмяна на акта трябва да бъдат посочени от жалбоподателя и той трябва да докаже наличието им [110].

189. В случая обаче се констатира, че пред Общия съд Areva не е посочило като основание наличието на нарушение на принципите на пропорционалност и равно третиране, с което да е изтъкнало незаконосъобразност на наложената му глоба поради нарушението на тези принципи. Наистина то твърди пред Общия съд нарушение на принципите на равно третиране и пропорционалност. Тези оплаквания обаче са свързани със съвсем различен въпрос, а именно налагането на солидарно платима глоба на дружествата Alstom и Areva T&D SA, а не твърдяната незаконосъобразност на размера на наложената на Areva глоба.

190. Така в светлината на посочената в точки 187 и 188 по-горе съдебна практика, доколкото пред Общия съд Areva не се е позовало на наличието на нарушение от страна на Комисията на принципите на пропорционалност и равно третиране в същия смисъл, в който изтъква въпросното нарушение пред Съда, това дружество не може при обжалването пред Съда да поддържа, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, защото не е констатирал служебно това нарушение, пък било то и при упражняване на пълен съдебен контрол. При тези условия твърденията на Areva по четвъртото посочено от него основание според мен следва да се отхвърлят като недопустими.

191. Колкото до довода на Areva, че при всички случаи е допустимо да сочи такова основание, доколкото предявяването му едва в производството по обжалване било обосновано от настъпването на ново фактическо обстоятелство между подаването на първоинстанционната жалба и обжалването пред Съда, а именно прехвърлянето на Areva T&D SA на Alstom, бих искал да отбележа, че както от самото съдържание на член 42, параграф 2 от Процедурния правилник, възпроизведено в точка 75 по-горе, така и от съдебната практика [111] следва, че за да бъде допустимо въвеждането на ново основание поради настъпването на ново фактическо обстоятелство, то следва да „почива“ на въпросното ново фактическо обстоятелство. Налага се обаче изводът, че прехвърлянето на Areva T&D SA от Areva на Alstom през 2010 г. изобщо не може да се е отразило върху твърдяната непропорционалност на глобата или върху твърдяната дискриминация, нито следователно върху възможността на Areva да посочи като основание пред първата инстанция нарушението на принципите на пропорционалност и равно третиране. При тези условия новото основание не „почива“ на въпросното прехвърляне, което следователно не може да бъде сочено като обосноваващо допустимостта му.

192. Накрая, доколкото посочените от Areva доводи могат да бъдат тълкувани в смисъл, че целта му е да изиска преразглеждане на въпроса дали размерът на наложената му глоба е подходящ предвид съвсем кратката продължителност на участието на Areva в нарушението, бих искал да отбележа, че обстоятелството, че участието на Areva в картела е било съвсем краткотрайно, с нищо не променя тежестта на нарушението, която зависи от вида на нарушението и е отразена при изчисляването на глобата, по-специално при определянето на

110 — Вж. Решение от 8 декември 2011 г. по дело KME и др./Комисия (C-272/09 P, Сборник, стр. I-12789, точки 103 и 104).

111 — Вж. в този смисъл Решение от 15 октомври 2002 г. по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P и C-254/99 P, Recueil, стр. I-8375, точки 369—378, и по-специално точка 371) и точка 96 от заключението на генералния адвокат Kokott, представено на 9 юни 2005 г. по дело Комисия/Обединено кралство (Решение от 20 октомври 2005 г., C-6/04, Recueil, стр. I-9017).

началния ѝ размер. Съвсем кратката продължителност на участието на Areva в картела е отразена с това, че началният размер не е увеличен с оглед на продължителността на нарушението. От това следва, че в случая нищо не сочи определеният от Общия съд размер на глобата да е прекомерен до степен да бъде непропорционален. В този случай Съдът няма компетентност да заменя преценката на последния със своята [112].

193. Като следствие от това, дори ако се тълкуват в указания в предходната точка смисъл, твърденията на Areva по четвъртото посочено от него основание трябва според мен в съответствие с цитираната в точка 184 по-горе практика на Съда да се отхвърлят като недопустими [113].

Е – *По петото основание, посочено от дружествата от групата Alstom, а именно нарушение на правото на ефективни правни средства за защита*

194. По петото посочено от тях основание дружествата от групата Alstom твърдят, че в точки 223—230 от обжалваното съдебно решение Общият съд се заблудил относно значението на твърденията за нарушение на правото на ефективни правни средства за защита и затова не дал отговор по наличието на такова основание за отмяна. В обжалваното съдебно решение Общият съд се съсредоточил върху изискването за съдебен контрол, и по-специално върху факта, че Alstom и Areva T&D SA всъщност са разполагали с правото да поискат съдебен контрол върху това решение, като реално упражнят правото си на обжалване, докато в действителност твърденията им по това основание пред Общия съд се отнасяли до свободата на избор при обжалване, която била ограничена от въздействието на солидарността между Alstom и Areva T&D SA за заплащането на наложената им глоба, което свързало техните правни положения в процесуално отношение.

195. По този въпрос от прочита на точки 223—230 от обжалваното съдебно решение личи, че Общият съд изобщо не се е заблудил относно значението на доводите на Alstom, а действително е отговорил по така посоченото пред него основание.

196. Всъщност, след като припомня относимата съдебна практика в точки 224—227 от решението си, Общият съд правилно приема, че санкционирането при условията на солидарност на Alstom и на Areva T&D SA от страна на Комисията не е засегнало правото на всяко от тези дружества в качеството си на адресат на обжалваното решение да поиска съдебен контрол върху последното, като упражни гарантирани от правото на Съюза способи за защита.

197. Обстоятелството, че ако Areva T&D SA подаде жалба, то Alstom, за да не се окаже длъжно да заплати цялата глоба, би било принудено да направи същото, и обратното, всъщност е само автоматична последица от налагането на солидарно платима глоба, което, що се отнася до Alstom и до Areva T&D SA, в случая е обосновано поради изложените в точка 41 по-горе причини. Тази последица несъмнено има въздействие върху стратегията на различните солидарни съдлъжници, но не води до нарушение на правото на ефективни правни средства за защита.

198. Всъщност всеки съдлъжник запазва правото и възможността да обжалва, което впрочем правят както Alstom, така и Areva T&D SA. Наистина, ако не подаде жалба, солидарният съдлъжник се излага на риска да трябва да заплати цялата глоба, дори и ако в резултат от обжалването от друг съдлъжник Общият съд отмени решението на Комисията за налагане на солидарно платима глоба. Всъщност от съдебната практика е видно, от една страна, че ако някой от адресатите на решението на Комисията го обжалва, съдът на Съюза следва да се

112 — Решение по дело Quinn Barlo и др./Комисия, посочено по-горе (точка 60).

113 — Пак там.

произнесе само по отнасящата се до този адресат част от решението, а отнасящите се до останалите адресати части, които не са били обжалвани, не попадат в предмета на спора, отнесен до съда на Съюза, и от друга страна, че, следователно обвързващата сила на мотивите на съдебно решение за отмяна не може да се простира и спрямо лица, които не са били страни по делото и по отношение на които следователно съдебното решение изобщо не може да има действие [114].

199. Ето защо Общият съд изобщо не се е заблудил относно значението на изложените пред него твърдения на Alstom за нарушение на правото на ефективни правни средства за защита, когато в точка 230 от обжалваното съдебно решение е постановил, че не може да се приеме, че обжалваното решение нарушава принципа на правото на ефективни правни средства за защита, поради това че налага на Alstom и на Areva T & D SA глоба, платима солидарно.

200. Затова според мен твърденията на Alstom по петото посочено от него основание следва да бъдат отхвърлени.

Ж – *Заключение от анализа на жалбите*

201. Предвид всичко изложено по-горе според мен са налице второто и третото основание, посочени от Areva, както и четвъртото основание, посочено от дружествата от групата Alstom, и следователно предвидената в точка 3, второ тире от диспозитива на обжалваното съдебно решение глоба трябва да бъде отменена.

202. В останалата им част жалбите по мое мнение следва да бъдат отхвърлени.

IV – По жалбите за отмяна и по определянето на глобата

А – *По жалбите за отмяна*

203. Съгласно член 61, първа алинея от Статута на Съда, когато жалбата е основателна и Съдът отменя решението на Общия съд, Съдът може сам да постанови окончателно решение по делото, когато фазата на производството позволява това, или да върне делото на Общия съд за постановяване на решение.

204. В случая по мое мнение фазата на производството позволява постановяването на решение.

205. Всъщност анализът на жалбите пред Съда не поставя под съмнение отговорността на жалбоподателите за нарушението, установено в спорното решение и потвърдено в обжалваното съдебно решение на Общия съд. Само предвидената в точка 3, второ тире от диспозитива на обжалваното съдебно решение глоба по мое мнение следва да бъде отменена поради грешки във връзка с прилагането на правилата за солидарната отговорност, довели до произнасяне в нарушение на правото.

206. В това отношение се налага изводът, че разпределението на солидарната отговорност, предвидено в спорното решение, и по-конкретно в член 2, буква в) от него, е същото като предвиденото в точка 3, второ тире от диспозитива на обжалваното съдебно решение, което го потвърждава. От това следва, че същите нарушения на правото, които в рамките на анализа в

114 — Решение от 14 септември 1999 г. по дело Комисия/AssiDomän Kraft Products и др. (C-310/97 P, Recueil, стр. I-5363, точки 53—55). За прилагането на тези принципи в конкретен случай вж. Решение по дело Комисия/Tomkins, посочено по-горе, точки 43 и 47.

точки 96—174 по-горе ми дават основания да предложа отмяна на посочената точка от диспозитива на обжалваното съдебно решение, се очертават и във връзка с глобата, определена в спорното решение. При тези условия смятам, че има основание да се отмени и член 2, буква в) от спорното решение съобразно исканията на жалбоподателите пред Общия съд.

Б – *По определянето на глобата*

207. Предлаганата от мен частична отмяна — на член 2, буква в) от спорното решение, предполага Съдът да се произнесе отново по глобата, определена в посоченото решение. В рамките на своето правомощие по член 61, първа алинея от Статута да постанови окончателно решение по делото Съдът разполага с пълна юрисдикция, както е предвидено в член 261 ДФЕС във връзка с член 31 от Регламент (ЕО) № 1/2003[115]. Следователно той може свободно да определи новия размер на глобата[116].

208. При тези обстоятелства следва да се отбележи, че наложената на Alstom Grid SAS глоба, чийто размер Общият съд определя с обжалваното съдебно решение на 48 195 000 EUR, не е оспорена с твърденията и оплакванията, които предлагам на Съда да приеме. Затова размерът ѝ остава непроменен.

209. За сметка на това, видно от съображенията в точка 135 и сл., в случай като настоящия, в който две последователни дружества майки, чиято отговорност е изцяло производна от тази на дъщерното дружество, ще бъдат обвързани в отношения на солидарност с тяхното (съответно бивше и ново) дъщерно дружество, общият размер на санкциите за дружествата майки не може да надхвърля размера на глобата на дъщерното дружество. Освен това дружествата майки трябва да могат да определят по недвусмислен начин размера на глобата, която трябва да платят за периода, за който отговарят за нарушението солидарно с дъщерното си дружество.

210. Тъй като размерът на глобата, наложена на дъщерното дружество, а именно Alstom Grid SAS, е определен на 48 195 000 EUR, трябва да се определят двете части от тази глоба, за заплащането на които всяко от дружествата майки отговаря солидарно с него.

211. В това отношение като относим според мен критерий за разпределяне на глобата на дъщерното дружество между двете дружества майки би могло да се вземе предвид съответният период, през който всяко е упражнявало решаващо влияние върху дъщерното дружество. Без съмнение този критерий не е единственият възможен. При обстоятелствата по конкретния случай обаче според мен той е подходящ критерий, който позволява да се осигури известна пропорционалност при определянето на припадащите се части.

212. Така от преписката е видно, че Alstom е упражнявало решаващо влияние върху Alstom T&D SA в периода от 7 декември 1992 г. до 8 януари 2004 г., или в продължение на единадесет години и един месец.

213. Areva SA и Areva T&D Holding SA са упражнявали решаващо влияние върху Areva T&D SA и Areva T&D AG[117] в период от четири месеца, а именно от 9 януари до 11 май 2004 г.

115 — Регламент на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове [81 ЕО] и [82 ЕО] (ОВ L 1, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167).

116 — Вж. Решение по дело Комисия/Verhuizingen Coppens, посочено по-горе (точка 79). Вж. също Решение от 8 юли 1999 г. по дело Комисия/Anic Partecipazioni (C-49/92 P, Recueil, стр. I-4125, точка 218), Решение от 17 декември 1998 г. по дело Baustahlgewebe/Комисия (C-185/95 P, Recueil, стр. I-8417, точки 141 и 142), Решение от 16 ноември 2000 г. по дело Weig/Комисия (C-280/98 P, Recueil, стр. I-9757, точка 83) и Решение от 21 септември 2006 г. по дело JCB Service/Комисия (C-167/04 P, Recueil, стр. I-8935, точка 244).

117 — Колкото до Areva T&D AG, от съображение 21 от спорното решение следва, че то представлява специално създадено дружество с цел да се улесни прехвърлянето на дейностите П & Р от Alstom към Areva. То участва пряко в нарушението през периода от 22 декември 2003 г. — датата, на която са му прехвърлени посочените дейности, до края на нарушението на 11 май 2004 г.

214. Затова, като се приложи посоченият в точка 211 критерий, според мен трябва да се приеме, че Alstom отговаря солидарно с Alstom Grid SAS за заплащането на 46 787 847 EUR, а Areva, T&D Holding SA и Alstom Grid AG отговарят солидарно с Alstom Grid SAS за заплащането на 1 407 153 EUR [118].

B – *По определянето на частта на Areva*

215. В случай че Съдът приеме предлаганото от мен тълкуване на правилата за солидарната отговорност — съгласно което, когато е установена солидарна отговорност между субекти, които са съставлявали стопанска единица към момента на извършване на нарушението, но които към момента на налагане на санкцията вече не са част от същата стопанска единица, е необходимо да се установи припадащата се част от глобата, която субектът, който вече няма връзки, обосноваващи неговото включване в стопанската единица, трябва да понесе във вътрешните отношения с останалите съдлъжници [119] — то тогава ще трябва да се определят конкретно припадащите се части от глобата за субектите, които в случая са солидарно отговорни, но вече не са част от единния стопански субект.

216. В това отношение вече имах случай да отбележа, от една страна, че доколкото при упражняването на пълен съдебен контрол е овластен не просто да прецени законосъобразността на обжалвания акт, но и да го измени, тоест да замени преценката на Комисията със своя [120], съдът на Съюза може да упражнява такъв контрол в пределите на правомощията, предоставени на тази институция с Договорите. Така в посочения в предходната точка случай според мен при упражняването на пълен съдебен контрол съдът на Съюза е овластен да определи припадащите се части от глобата, наложена при условията на солидарност на субекти, които обаче вече не са част от единния стопански субект, извършил нарушението [121]. От друга страна, също така вече отбелязах, че при упражняване на пълен съдебен контрол съдът на Съюза е овластен да вземе предвид „всички фактически обстоятелства“, включително настъпилите след датата на оспореното пред него решение [122].

217. В случая обаче от преписката е видно, че първо дейностите П & Р са прехвърлени от Alstom на Areva, но впоследствие Alstom Grid SAS и другите две бивши дъщерни дружества на Areva (а именно T&D Holding SA и Alstom Grid AG) отново стават дъщерни дружества на Alstom.

218. От това следва, че в случая в момента на извършване на нарушението именно Areva е представлявало единен стопански субект с бившите си дъщерни дружества, с които е санкционирано при условията на солидарност и с които обаче към момента на изменението на санкцията вече не е било част от единен стопански субект. Затова следва да бъде определена именно припадащата се част на Areva от глобата, за чието заплащане отговаря солидарно с бившите си дъщерни дружества.

219. В точка 87 от заключението си по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе, споменавам някои обстоятелства, изтъкнати впрочем и от самата Комисия, относно връзките между дружеството майка и дъщерното дружество, които по принцип са без значение за целите на изключването на ефективното упражняване на решаващо влияние, но могат да бъдат взети

118 — Всъщност общата продължителност на участието на Alstom Grid SAS в картела е 11 години и 5 месеца, тоест 137 месеца, от които 133 месеца под решаващото влияние на Alstom и четири месеца под решаващото влияние на Areva, от което следва глоба от 46 787 847 EUR за Alstom (а именно 48 195 000/137 x 133) и от 1 407 153 EUR за Areva и бившите му дъщерни дружества (а именно 48 195 000/137 x 4).

119 — Вж. точка 160 и сл. по-горе, както и препратките към моето заключение по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе.

120 — Вж. точка 38 от моето заключение по дело Комисия/Tomkins, посочено по-горе.

121 — Вж. точки 93—95 от моето заключение по дело Комисия/Siemens Österreich и др., посочено по-горе.

122 — Вж. точки 38 и 43 от моето заключение по дело Комисия/Tomkins, посочено по-горе.

под внимание за определянето на степента на относителна вина съответно на дружеството майка и на дъщерното дружество и оттам — за определянето на вътрешните отношения между солидарните съдлъжници по глобата. Измежду тези обстоятелства, които според мен не могат да бъдат изброени нито по обвързващ, нито по изчерпателен начин, Комисията посочва това, че дружеството майка не е участвало пряко в нарушението, наличието на интереси или степента на интересите на дружеството майка в засегнатия от нарушението сектор и незнанието за нарушението. В същото заключение отбелязвам и че — точно както при определянето на санкцията — следва да се признае определена свобода на преценка при оценяването на относимостта и важността на обстоятелствата, които се вземат под внимание във всеки отделен случай.

220. По съображения за процесуална икономия Съдът следва винаги сам да решава окончателно правния спор, ако преписката е пълна, ако разполага с необходимите данни по делото и ако страните са могли да изразят становище по всички релевантни въпроси [123].

221. В случая в преписката се съдържат някои данни, които биха могли да бъдат взети под внимание за определянето на степента на относителна вина на Areva [124]. На основата на анализа на тези данни Съдът би могъл да се произнесе окончателно по определянето на припадащата се на Areva част от наложената глоба. Следва обаче да се констатира, че до този момент в производството заинтересованите дружества не са имали възможност да представят становища по този въпрос. При тези условия, в случай че Съдът приеме предлаганото от мен тълкуване на правилата за солидарната отговорност и прецени, че разполага с достатъчно данни, за да може да определи припадащата се част на Areva, според мен би било необходимо да изслуша заинтересованите дружества по този въпрос.

222. За сметка на това, ако Съдът прецени, че при всички случаи не разполага с необходимите данни, за да определи припадащата се част на Areva, тогава по мое мнение Комисията ще е тази, която по силата на задължението си да предприеме необходимите мерки за изпълнение на решението на Съда съгласно член 266 ДФЕС ще трябва да определи конкретно тази припадаща се част.

V – По съдебните разноски

223. Съгласно член 184, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда, когато жалбата е основателна и окончателното решение по правния спор се взема от Съда, той се произнася по съдебните разноски.

224. В съответствие с член 138, параграф 1 от същия правилник, който съгласно член 184, параграф 1 от него е приложим относно производството по обжалване, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. Член 138, параграф 3 от посочения правилник уточнява, че ако всяка от страните е загубила по едно или няколко от предявените основания, всяка страна понася направените от нея съдебни разноски. Съгласно същата разпоредба Съдът обаче може да реши една от страните да понесе, наред с направените от нея съдебни разноски, и част от съдебните разноски на другата страна, ако обстоятелствата по делото оправдават това.

123 — Вж. точка 44 и цитираната съдебна практика в заключението на генералния адвокат Kokott по дело Комисия/Verhuizingen Coppens, посочено по-горе.

124 — Всъщност от преписката е видно, че Areva не е имало интереси в засегнатия от нарушението сектор, преди Alstom да придобие неговите дъщерни дружества, и че вече няма интереси в този сектор, тъй като е продало всички свои дейности в сектора П & Р (вж. точка 6 от настоящото заключение). Освен това от спорното решение видимо следва, че Areva не е участвало пряко в заседанията на картела през съответния период. То обаче е било дружеството майка начело на групата.

225. В случая предлагам жалбите на Areva и на дружествата от групата Alstom да бъдат уважени в частта, в която се отнасят до прилагането на правилата за солидарната отговорност, и да бъдат отхвърлени в останалата им част. Все пак съгласно предложеното от мен решение по същество означава да бъдат уважени исканията на Areva и на дружествата от групата Alstom пред Съда.

226. С оглед на обстоятелствата в случая смятам, че Комисията следва да понесе направените от нея съдебни разноски пред двете инстанции и една трета от разноските на Areva и на дружествата от групата Alstom пред посочените инстанции. Areva и дружествата от групата Alstom трябва да понесат две трети от направените от тях съдебни разноски в производствата пред двете инстанции.

VI – Заключение

227. Предвид изложените по-горе съображения предлагам на Съда да се произнесе по следния начин:

1) Отменя точка 3, второ тире от диспозитива на Решение на Общия съд на Европейския съюз от 3 март 2011 г. по дело Areva и др./Комисия (T-117/07 и T-121/07).

2) Отхвърля жалбите в останалата им част.

3) Отменя член 2, буква в) от Решение C (2006) 6762 окончателен на Комисията от 24 януари 2007 година относно производство по член 81 ЕО и член 53 от Споразумението за ЕИП (дело COMP/F/38.899 — Комутационни апарати с газова изолация).

4) За нарушенията, установени в член 1, букви б)—е) от Решение C (2006) 6762 окончателен, освен глобата от 10 327 500 EUR на Alstom SA, налага глоба от 48 195 000 EUR на Alstom Grid SAS, от които 46 787 847 EUR при условията на солидарност с Alstom SA и 1 407 153 EUR при условията на солидарност с Areva SA, T&D Holding SA и Alstom Grid AG.

5) Осъжда Европейската комисия да понесе, наред с направените от нея разноски по първоинстанционното производство и производството по обжалване, и една трета от разноските на Areva SA, Alstom SA, T&D Holding SA, Alstom Grid SAS и Alstom Grid AG по първоинстанционното производство и производството по обжалване.

6) Areva SA, Alstom SA, T&D Holding SA, Alstom Grid SAS и Alstom Grid AG понасят две трети от направените от тях разноски по първоинстанционното производство и производството по обжалване.